

צ'בזטי מוזהר"ן

קמא

דף קד:

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קנב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

תורה אור
תהלים סח (לה) תגנ עז
לאהלים על ישראל צאתו
ועז בשקמים: (לו) נורא
אלהים ממקדשי אל ישראל
הוא נתן עז ותצמחות לקם
דרוך אלתי:
פרשת בהעלתך יב (ג)
ונאש משה עני עניו מאד
מכל האדם אשר על פני
הארצה:

תורה קמח
משלי כב (ד) עקב ענה
יראת יקן עשר יקבו
ותיים:
תהלים קיא (י) ראשית חכמה
יראת יקן שכל טוב לקל
עשיהם תהלתו עמדת לעד:
תורה קמט
תהלים קיט (סב) הצות לילה
אקום לתודת לך על משפטי
צדקתי:

תורה קנא
במדבר פנחס כח (יא)
ובראשי תדשיכם תקריבו
עלה יקן פרים בני דקר
שנים ואיל אקר בקשים בני
שנה שבעה תמימים:
בראשית א (ד) ויאמר
אלהים יהי מארת בקרץ
השמים להבדיל בין הים
ובין הקלה ויהי לאת
ולמזעים ולמים וישנים:
במדבר נשא ו (א) ויהי ביום
פלות משה ללקים את
המשקן וימשה אתו ויקדש
אתו ואת כל פליו ואת
המזבח ואת כל פליו וימשה
ויקדש אתם:

תורה קנב
ימייהו ב (ו) ואביא אתכם
אל ארץ הפרטל לאכל פריה
ונטבה ומבא ומטבא את
ארצי ונהלתי שקמתם
לתועבה:

תנו עוז לאלקים, זה בחי' אתערותא דלתתא, שעיי"ז שיש לנו עזות דקדושה לעמוד כנגד כל הקמים עלינו למנוע אותנו מעבודתינו ה"ו, ואנו מתגברין בעזות גדול כנגדם, שזוה עזות דקדושה, עיי"ז אנו נותנין כביכול עוז וכה למעלה [א] בבחי' **תנו עוז לאלקים**. ועיי"ז נתעורר למעלה בחי' עזות דקדושה ונשפע עלינו, בבחי' **אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם**, שהשי' משפיע עלינו עזות דקדושה ונותן לנו עוז ותעצומות לעמוד כנגד העזות דסט"א של כל העוזי פנים שבדור, שא"א לעמוד כנגדם, כ"א עיי' עזות דקדושה. כי כשאין לו עזות דקדושה, כוודאי יבטלו אותו המונעים מתורתו ועבודתו, כי אין לאדם חלק בתורה כשאין לו עזות דקדושה כנ"ל: וצריך לפלם דרכיו איך להתנהג עם העזות [ב], לבלי להיות ה"ו עזות פנים, כי היא מדה רעה מאד כנ"ל, ואעפ"כ יהיה לו עזות דקדושה. ומדת הענוה הוא ענין אחר לגמרי, ועיקר מדת הענוה? כשיהיה כמדריגה שיוכל לכתוב על עצמו כמו משרע"ה [ג] **והאיש משה עניו מאד** זהו מודריגת הענוה בתכלית, וכמו שמצינו באמוראים שאמר רב יוסף (סוטה מט ע"ב) לא תיתני ענוה **דאיכא אנא [ד]**:

קמח [ו] מדת היראה בעצמה היא יראת מהשם יתברך, ואם כן יש לה גם כן יראה. וזאת היראה היא ג"כ יראה מהשי', ואם כן יש לה גם כן יראה. וכן נכלל יראה אחת בחברתה למעלה למעלה עד אין סוף: וזה שארז"ל (תנחומא ד' א [ז]) (שה"ש רבה סדר א [ב] ירושלמי שבת פרק א [ז] וע"ש בפני משה [ח]) מה שעשתה ענוה עקב לסילותה עשתה חכמה עמרה על ראשה שנאמר [ב] **עקב ענוה יראת ה'** [ב] **ראשית חכמה יראת ה'**. נמצא שעקב הענוה היא יראה [ז] וכן ראשית חכמה היא ג"כ יראה, נמצא שיש יראה למעלה מיראה [ח], כי היראה בעצמה יש לה ג"כ יראה וכן למעלה למעלה עד א"ם כנ"ל:

קמט [ט] (תהלים קיט) הצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך. הצות הוא מסוגל כמו פדיון, כי הוא המתקת הדינים. כי צדק דינא, ומשפט רחמי [ט]. וזהו על משפטי צדקך, היינו שצדק גובר על משפט. התיקון לזה **הצות לילה אקום**: ועיקר הצות הוא תמיד אחר ששה שעות מתחילת הלילה [י] הן בקיץ והן בחורף, ואז מתחיל זמן הצות. ונמשך עד גמר אשמורה שני, דהיינו ב' שעות: ובבוקר טוב להסתכל על השמים, ועיי"ז נמשך הדעת ע' בזה"ק (פ' בשלח נז [כ]):

קנ [כ] דמות דיוקנו של אביו ראה (סוטה לו: תנחומא פ' וישב) [כא]. הוא דבר נסתר מאד, איך הדמות נתראה, והוא בעצמו אינו יודע [כב], כי כוודאי יעקב לא ידע. ומעלת הנסיון אף שראה דמות דיוקנו [כג]. הם דברים נסתרים ומכוסים מבני אדם [כד]:

קנא [כה] סגולה לזרע של קיימא, שיאמרו שניהם האיש ואשתו קודם הזווג, פרשת **ובראשי חדשיכם** [כז]. וכן כשהתינוק הולך ה"ו, יאמרו אז ג"כ האיש והאשה **פרשת ובראשי**

חדשיכם. כי [כז] **מארת חסר** ואו שהוא החיות [כז] של כל דבר, וכן [ז] **כלת משה חסר** ואו ג"כ [כז] (זוהר ויחי רלו: וע' זוהר פנחס רנד). וכל זה הוא סוד פנימת הלכנה, שמשם נמשך בחי' **מארת חסר** ו' שהוא אסכרה לרביי ה"ו [כז]. כי הוא"ו הוא החיות של כל דבר [כז], ועי"כ חסרון הוא"ו מרמו על חסרון החיות כנ"ל, ומשם נמשך מיתת הבנים קטנים ה"ו. ובראש חדש מתחלת הלכנה להתמלאות ולהתתקן כידוע, כי אז הגיעה לתכלית הפגם והחסרון, ואזי תיכף מתחיל התיקון והמלוי. וזהו **כלת ר"ת כפרה לכל תולדותם** [כז], "השכרה נתתקן ונמתק בחי' **כלת משה**, שהוא בחי' הלכנה, כי אזי מתחלת להתמלאות כנ"ל. ואז נמשך מבחי' **כלת משה כפרה לכל תולדותם** כנ"ל, שנמשך כפרה וסליחה והמתקה על כל תולדותם של ישראל, שיהי' נמשך עליהם היים טובים וארוכים.

ועי"כ פרשת **ובראשי חדשיכם** סגולה לבנים כנ"ל: **קנב [כז] כשבא** נשמה קדושה לעולם עם הענפים השייכים לה [כז], אזי הקליפה מסבכת אותה. רק נשאר פתח נגד אמונה, שכנגד האמונה הפתח פתוח. ומחמת פגם הענפים ה"ו, משליכין אותם" משם, דהיינו משליכין אותם מן האמונה.

ואזי אין יכולין לכנוס, דהיינו להתקרב אל שרשם שהוא הנשמה הנ"ל. כי לפעמים משליכין ומפילין אחד מן האמונה, כעין מה שמצינו שארז"ל (זוהר אחרי ד' עב:) על א"י על המתים שאינם ראויים ליקבר בא"י [כז] **ותבואו ותטמאו את ארצי ונהלתי וכו'**. והנה סתימת הפתח הנ"ל דהיינו האמונה, עיי' פגם הענפים כנ"ל, הוא רק לפי שעה, ואח"כ נפתח הפתח כבתחילה. היינו שבעת שצריכין להשליך לחוץ את מי שאין ראוי להתקרב, אזי הקליפה המסבכת הנ"ל שיש בה פתח כנגד אמונה כנ"ל, היא מתגברת ומתקרבת ומתפשטת גם על הפתח הנ"ל, ואזי אין יכול ליכנס. ותיכף אח"כ חוזר הפתח ונפתח כבתחילה. וכשיש ה"ו רבוי פגמים הרבה, שעיי"ז יש כח להסיבוב הנ"ל להתפשט על הפתח לבלי להניח ליכנס כנ"ל, אזי מתיראין וחוששין שלא יסתם הפתח לגמרי ה"ו, עיי' התגברות הקליפה המסבכת. ואזי מעמידין שם כפתח הנ"ל ירא שמים, שהוא בעצמו עומד לשמור שלא יכנסו שם. ואעפ"כ הוא תועלת נגד הקליפה המסבכת הנ"ל, שא"א לה להתקרב ולהתפשט על הפתח, מחמת הירא שמים שעומד שם. ועיי' מסירת נפש דהיינו שמוסר נפשו בשביל לנסוע ולהתקרב להצדיק, עיי"ז אפשר לדבק עצמו אליו [כז]. אך א"א שיאיר אליו חכמה דהיינו המוח בעצמו. והשי' ימחר הגאולה ככלל ובפרט:

עייין בזה תרומה (ד' קס:) כ"ד קמא. הוכא בפרדס [כז] שער התמורות פ"ב. בארעא קדישא מתתקנא כולא וכו' עיי"ש היטב, מ"ש שם פריסא קלישא שנפרס על הפתח. ועפ"י הסוד הנ"ל הוא בחי' הירא שמים שהוא בחי' פריסא קלישא. וכמבואר שם בזהר למיעל א"א וגם הקליפה א"א לה להתפשט על הפתח מחמת הפריסא קלישא עיי"ש [כז]. והוא ממש מ"ש לעיל בענין הירא שמים, ודוק היטב ותבין נפלאות. וגם עייין

א עיין קאנטי פרשת תצוה עת לעשות לה' לעשות מטמ
ב עיין תורה כב את יא שעל זה היא התפילה היחידה בש"ס משניות
ג תמצו - הענוה
ד * במדבר יב
ה עיין שבחי ה"ו"ן אות כב
ו לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
ז בתורה - (מ"ד ט"ו פ"א)
ח תנחומא בראשית דף א' ד"ה לפי שהתורה סוליתא ענוה
ט סדר א' פתח א' א' פסקא ט'
י סוף הלכה ג'
יא שעקב ענוה הינו סוטהפ מביאה ליראת הורמטות וראשית חכמה היא יראת העונש שמביאה לחכמה
יב משלי כב ז'
יג תהלים קיא ז'

א עיין שער הפסוקים ויצא (על פסוק זה) ובשער התקומות דף טו. ענוה היא לאה ויראה רחל
ב עיין תקוני ור דף ה: עשר דרגות ביר"ש
ג לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו.
ד שיתות השייכים לתורה זו עיין שיתות ה"ו"ן סימן שא, ושיש"ק ח"ד סימן קמא וח"ו סימנים רז, רטו, ערה, שצא, וח"ג סימן תצט. ועיין בעש"ט עה"ת ואתחנן אות עט.
ה * פתח אליהו
ו בכ"מ לפי תחילת הלילה שלו וי"א שבכ"מ לפי תחילת הלילה בא"י. ועיין ש"ע הרב א"ח מהורא תנינא סימן א' סעיף ח' שכתב עת רצון שלמעלה הוא מעל הזמן ומאיר למטה לכל מקום לפי זמנו.
ז וזה חרש בראשית טאמר מדבס. ושיש"ק ח"ו רעז
ח לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו.
ט וב"ר צח ב' ועיין תיקון סף דף קי.
י ועיין תורה לו אות ו'
יא רמז קמה נטל הקב"ה אבן שתיה וכו'. ועיין לק"ה ח"ט' שליות והרשאה ד' ח"ה אות תית.
יב עיין ילקוט שמעוני בראשית רמז קמו בא הקב"ה בדמות אביו.
יג כן הקשה מהרש"א סוטה לו:
יד עיין בן יהודע על סוטה לו: תנ"ל.
יז ועיין ילקוט שמעוני תנ"ל ועיין מנהדרין יט: פלטי בן ליש נסיונו גדול מיוסף ונקרא פלטיאל כי פלטו קל מעבירה.
יח וזה חרש בראשית טאמר מדבס. ושיש"ק ח"ו רעז
יט לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו.
כ בתורה - פרשה
כא בראשית א' יד עיין פרש"י שם
כב עיין תורה לו אות ו'
כג עיין זוהר בראשית קיז: ועיין זוהר ח"א דף רמא: רחב בקשה סיננא דהיי אתת אמט דא אתת ו'. ועיין מנהדרין צו. בארתי דקושטא לא אתת אדם, וכן יעקב שרתו אתת לא מת. באגרא דכלה ציין לתקוני זוהר קיז: וישם לקין אות ו' א'
כד במדבר ו' א'
כה עיי"ש שכחוב כלות עם ו' ועיין פרש"י גטסא אתת (קרינסקי תשכא) כרבינו כלת כתיב וכו' וגרסא אחרת (בלום תשג) שבאמת כתיב כלות

נפש אפשר לדבק ... אבל א"א שיאיר אליו החכמה והתחסן חסר
א ירמיהו ב' ו'
ב בתורה - יסתום
ג עיין לקוטי תפלות ח"א סימן פו על תורה קנב מוהר"ג' מבקש שגובה להתקרב לצדיק האמת השייך לשרש נשמתו
ד בתקפא (ד' קס) ובתורלו תיקן (ד' קמא ע"א) ובתשכ"ט תיקן (ד' קס ע"ב וד' קמא ע"ב)
ה ספר פרדס רמזים להרמ"ק שער כה ועיי"ש באמצע פ"ב שציין לזוהר תרומה קמא. תנ"ל א"ע: כמו שציין מוהר"ג' מתחיל בוף קב: כמו שציין מוהר"ג' עיין ע"ח שער מג פ"ב ו"ה וכנגד א"י ובית לחם יודעה שם

ליקוטי

כספר טוב הארץ [א] **ששם מדבר ג"כ מענין א"י, והבן הדבר היטב לדמות מילתא למילתא, כי הכל אחד עם הנ"ל:**

קנג [ב] **ענין** קבלת פני ת"ח. כי הלבנה אין לה אור מעצמה כלל, רק היא מקבלת אור מהשמש, היינו ע"י שהלבנה היא כמראה מלוטשת, עי"ז מקבלת אור מהשמש, ומתנוצץ ממנה אור להאיר על הארץ. אך אם ה' גשמה עב והשוך בלתי מלוטשת, לא היתה יכולה לקבל אור השמש כלל. וכן התלמיד והרב הם בחי' חמה ולבנה כמבואר במ"א [ג]. ואם התלמיד יש לו פנים, היינו בחי' אנפין נהירין, בחי' מראה מלוטשת, אזי יכול לקבל פנים, לקבל אור פני הרב. ואזי ראוי שהרב יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו, כמו בכל מראה מלוטשת, שכל העומד כנגדה רואה את עצמו בתוך המראה. כן מהויכ"ג"כ כאן, שהתלמיד יקבל פני הרב, היינו שיקבל פני הרב לתוכו, שיתראה בתוכו פני הרב. וזהו קבלת פנים, היינו קבלת פנים ממש כנ"ל, וזהו דווקא אם יש להתלמיד פנים, היינו אנפין נהירין שהם בחי' מראה מלוטשת כנ"ל. אך אם אין לו פנים, היינו שהוא בחי' אנפין חשוכין, אזי אין יכול לקבל פנים כנ"ל לענין חמה ולבנה. ובוודאי אין מתראה בתוכו פני הרב, כמו העומד נגד כל דבר עב והשוך. ועל ידי זה אפשר לדעת, אם הוא משוקע בתאוות ממון, כי אם אין רואה א"ע בו, יודע שהוא בבחי' אנפין חשוכין, שהוא בחי' המשוקע בתאוות ממון כמבואר במ"א ה' (לעיל בסי' כג ע"ש). וכן כ"א נגד חבירו, אפשר לו לדעת עי"ז. כי כ"א שיצא מתאוות ממון יותר מהחבירו, נקרא כנגדו צדיק, כמבואר במ"א (שם [ד]). וז"ש (דברים ה) **פנים בפנים ופני היינו בשעת מתן תורה היו ישראל בבחי' אנפין נהירין**, והיו יכולים לקבל פנים דקדושה, היינו שיתראה בתוכם פנים דקדושה כנ"ל. וזהו פנים בפנים, שפנים דקדושה היה בתוך פניהם, בחי' קבלת פנים כנ"ל. וזהו **דיבר ה' עמכם**, שהדיבור היה מדבר עם כ"א ויוצא מכ"א מישראל, מאחר שנכלל בתוכו פנים דקדושה כנ"ל : אך מי שהוא עזות פנים, אין לו פנים דקדושה, ואינו יכול לקבל פנים כנ"ל, ועי"כ ארו"ל (נדרים ב) כל מי שיש לו עזות בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני [ה]:

קנד [ו] **דע** כי יש יראות נפולות, וכל היסורין והדינים שיש לאדם, כולם הם מהיראות הנפולות שנפלו לתוך זה הדבר שהוא מתפחד¹ ויש לו יסורין ממנו. והם בחי' (שבת עז ע"ב) ה' אימות אימות' חלש על הגיבור, שאף שהוא נגד הטבע, שהגבור יפחד מהחלש, אך שהוא מחמת היראה העליונה שנפלה ונתלכשה באלו הדברים. ועי"כ הם כמספר ה' כנגד ה' גבורות שהם ה' אותיות מנצפ"ך² כפולים. וצריך להעלות היראות הנפולות לשרשם למקומם. ומקום היראה היא בלב, כמו שפרש"י דבר המסור ללבו של אדם נאמר בו **ויראת** (קדושים יט). והיראה צריכה להיות עם דעת, כי בלא דעת נאמר (איוב ד) **הלא ויראתך כפלתך** [ז]. והדעת צריך להיות

קנב קנג קנד קנה

מוהר"ן קה.

בלב, כי גם עכו"ם יש לו דעת, אך הוא בלא לב. אך עיקר הדעת כשהוא בלב, כמ"ש (דברים ד') **וידעת היום והשבות אל לבבך** כ"ש (שם כט) **ולא נתן לבם לב לדעת** דייקא. וכשמחבר הדעת שבלב עם היראה ששרשה ומקומה בלב, אזי נאמר (משלי ב) **אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא** [א]. והנה כתיב (שם כט) **מלך במשפט יעמיד ארץ**, היינו עי"י משפט מעמיד ומעלה היראה שהיא בחי' ארץ, כמ"ש (תהלים עו) **ארץ יראה**. ומשפט הוא מה שהאדם שופט ודן עצמו על כל דבר ודבר שעושה, טרם שידינו אותו למעלה. ועי"י מה שהוא בעצמו שופט א"ע ניצול מדון שלמעלה כי כשיש דין למטה אין דין למעלה [א]. וכיון שאין עליו דין אין צריכה היראה ליפול ולהתלבש למטה, ואין צריך לירא משום דבר, ואין לו רק יראה העליונה יראת הרוממות : [ב]ענין כל זה לעיל בהתורה, מי שרוצה למעום מעם אור הגנוז בסי' טו שם מבואר כ"ז באריכות]:

קנה [א] **עצבות** הוא מדה רעה מאד. ומה שאדם¹ אינו נוסע להצדיק הוא מחמת עצבות וכבידות וכן מה שאינו מתפלל כראוי הוא גי"כ² מחמת עצבות ועצלות. היינו מחמת חסרון אמונה, כי בוודאי אם היה לו אמונה שלימה, והיה מאמין שהש"י עומד עליו, ושומע כל דיבור ודיבור שיוצא מפיו, ומאמין לקול תפילתו, בוודאי לא היה לו שום עצבות ועצלות וכבידות בתפילתו, ובוודאי היה מתפלל כראוי [א]. אך עיקר בלבול התפילה הוא בא מחמת חסרון אמונה. ועי"כ נופל עליו עצלות ועצבות, ומבלבל את תפילתו. כי עיקר העצבות והעצלות הוא מחמת חסרון אמונה. כמו למשל כשמניחין חמה בארץ טובה, אזי הוא גודל וצומח יפה, ואינו מזיק לו שום רוח ולא זיקים ורעמים, וזה מחמת שיש כח הצומח וכח הגודל, עי"כ אינו מזיק לו שום דבר. אבל כשנותנים החמה בארץ שאינה טובה לזריעה, אזי הוא נרקב בארץ מחמת שאין לו כח הצומח וכח הגודל. ואמונה היא בחי' כח הגודל וכח הצומח, כמ"ש (אסתר ב) **ויחי אומן את הדסה** לשון גידול [ב], וכמ"ש רז"ל (שבת לא) אמונה זה³ סדר זרעים. ועי"כ כשיש לו אמונה שהיא בחי' כח הגודל⁴ וכח הצומח, אזי אין מזיק לו שום דבר ואינו ירא משום אדם ושום דבר, ומתפלל בחיות כראוי, ונוסע להצדיק, כי אינו מתירא ומתפחד⁵ משום ענין שבעולם. אבל כשיש חסרון באמונה, אזי אין לו כח הגודל וכח הצומח, ואזי הוא נרקב ממש כמו החיטה⁶ הנ"ל, ועי"כ יש לו עצבות ועצלות וכבידות, והוא נרקב ממש : וזה בחי' **ארך אפיים**⁷ [ב], היינו מה שאינו ירא משום דבר, ואינו משגיח על שום ביטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו, זה בחי' ארך אפיים⁸. שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא איכפת ליה שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את הש"י. כי ארך אפיים הוא תלוי בבחי' אמונה,

^[1] בתשכט – הוא מחמת (ותיבת ג"כ נמחק)

^[2] עיין תורה סב אות ב'

^[3] עיין בראשית רבה ל' ח'.

^[4] בדפ"ר - זו

^[5] בדפ"ר- גידול

^[6] בדפ"ר אינו מפחד

^[7] מתולו - החסח

^[8] מתרצו - אפים

^[9] שמות לד ו', ובמדבר יד יח.

^[10] מתרצו - אפים

תורה אור

דברים ואתחנן ה (ד) פנים בפנים דבר יקוץ עיניך ענין קנה מתוך האש:

תורה קנד

ויקרא קדושים יט (יד) לא תקלל תרש ולפני עני לא תתן מכשל ויראת פאלהיך אפי' יתנה:

איוב ד (ו) הלא יראתך סלמתך תקומתך ותם דרכיך: דברים ואתחנן ד (לט) וידעת היום והשבת אל לבבך כי יתנה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מקמת אין עוד:

דברים כי תבוא כט (ג) ולא תגזל יתנה לך לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמע עד היום הנה: משלי ב (ה) אז תבין יראת יתנה וידעת אלהים תמצא: משלי כט (ד) מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יורסנה:

תהילים עו (ט) משמים השמעת דין ארץ ויראה וישקטה:

תורה קנה

אסתר ב (ז) ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דדו כי אין לה אב ואם ותערה ישת תאר וטובת נראה ובמות אביה ואמה לקחה קרובי לו לבת:

במדבר יד (יח) ויך ארך אפים ורב חסד נשא עון ופשע ונקה לא ונקה פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים:

^[1] מהרב המקובל רבי נתן שפירא. [במהדו' שנת תטו דף ח: במהדו' תרנא דף ה:, במהדו' תשסא עמי יט] ועיין חסד לאברהם מעין א' נהר כה ומעין ג' נהר ג'.

^[2] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[3] * תורה ו' אות ה' ועיין עוד תורה צא תנינא [עיין ב"ב עה. פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה]

^[4] מתרצו - מחוייב

^[5] הערת מוהרנ"ת בתקפא

^[6] בסוף תורה כג בהשגטות לאות ג'. ועיי' שלוקי רוח מאן לנטי כיתת ופנס הכיית גורס ליפול כזאלות ממון וכפלט לם חולק על חכינו השומע כיתת יוחי ממנו עיי"ש. עוד כזה עיין לק"ה קדושין הל' ג' אות ג' וזאת ד'.

^[7] לעיל תורה לה אות ו'. ותורה קמו

^[8] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[9] בדפ"ר – מפחד, ובתקפא מוהרנ"ת תיקון- מתפחד

^[10] גם בדפ"ר אימות, ומתולו - אימת

^[11] גם בדפ"ר מנצפ"ך, ומתולו - מנצפך

^[12] עיין פרש"י שם

^[13] עיין לק"ה יום כפור ב' ג' וגם תורה א' תנינא אות ה'

^[14] * דברים רבה שופטים פרשה ה' [אפקא ה']

^[15] הערת מוהרנ"ת בתקפא

^[16] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[17] מתרצו– שהאדם

מאמר כשבא נשמה קדושה לעולם

מספה"ק לקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה

לא ידוע

פתיחה

רבנו מבאר כאן את הקושי הגדול להתקרב לצדיק אמיתי שהוא שרש נשמתו ורק על ידו אני יכול לזכות לתשובה שלימה באמת. ומבאר שכשיורדת נשמת צדיק גדול לעולם, שבנשמתו משרשים רבים מישראל, ועי"ז בכוחו להחזירם בתשובה שלימה, על פי רוב בגלל עוונות, רבים לא ראויים להתקרב אליו, לכן רק ע"י אמונה חזקה בצדיק אפשר להתקרב אליו, אלא שגם המאמינים לא כולם ראויים להתקרב אליו, לכן הקב"ה סוגר גם את פתח האמונה כדי שיתרחקו הלא ראויים ומיד פותח אותו אבל מניח בו מסך ששומר שהפתח לא ייסגר, אבל כיון שהוא מסך, הוא עושה עוד מניעות להרוצה להתקרב לצדיק. והמסך הזה הוא צדיק ירא שמים שחולק על הצדיק האמת, ואזי מרוב המחלוקת יצא עליו שם רע, ואזי רק מי שמוכן למסור נפשו על ההתקרבות לצדיק ולסבול ביזיונות, הוא זוכה.

לקוטי הלכות השייך לתורה זו

יו"ד בשר בחלב ה' ח' – וזהו אל תאמין בעצמך עד יום מותך (אבות ב, ד) – 'בעצמך' דיקא, כי בשהוא בעצמו, דהיינו שחולק עצמו מהצדיק האמת בודאי אין לו להאמין בעצמו, כי יפל באין סומך וכנ"ל, וזהו אל תאמין בעצמך עד יום מותך – כי אי אפשר להתקרב ולנק מהצדיק האמת, כי אם על ידי מסירת נפש ממש, כאשר רואין בחוש גדל המניעות והיסורין שאריכין לעבר על כל מי שרוצה להתקרב לנקדת האמת, שאריך לסבל יסורין עד דכדוכא של נפש, ועל זה נאמר (תהלים מו, כג): "כי עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה", וכמוכן בהענין שספר הוא ו"ל: 'כשבא נשמה קדושה לעולם' (בסימן קנב), וסיים שם: 'על ידי מסירת נפש אפשר לדבק' וכו' (עין שם היטב). וזהו אל תאמין בעצמך עד יום מותך – היינו מי שממית עצמו על דברי תורה, כמו שאמר רבותינו ז"ל (ברכות סג): 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה', דהיינו, שמשבר כל המניעות וסובל יסורין ומסירת נפש ממש בשביל להתקרב להצדיק האמת ולתורתו הקדושה ואז הוא בטוח ממכשול, כי בכל מה שיעבר עליו – ישאר על עמדו, כמו שכתוב (תהלים מו, כ): "כי דפיתנו במקום תנים וכו'. אם שכחנו שם אלקינו וכו' הלא אלקים יחקר זאת כי היא ידע תעלמות לב כי עליך הרגנו כל היום" וכו'.

הקדמה

רבנו מספר לנו כאן מה קורה כשהקב"ה רוצה להוריד נשמה קדושה לעולם הזה. ובאמת כבר סיפר לנו רבנו במעשה מזבוב ועכביש איזה קטרוג גדול היה על ירידת נשמתו לעולם, שכשביקש הקב"ה לעשות זאת אזי – וזה לשונו שם – בתוך כך בא אחד ורץ וצעק: רבנו של עולם! שמע תפלתי. אם זה יבוא לעולם, מה לי לעשות עוד, ועל מה בראתני? וזה היה הסמ"ך מ"ם. (הינו זה שצעק כל זה היה הסמ"ך מ"ם בעצמו). והשיבו לו: זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בוודאי, ואתה חשב לך עצה. והלך לו: והוליתו את הנשמה עוד דרך עולמות, עד שהביאו אותה להבית דין של מעלה כדי להשביע אותה שתירד להעולם. ואותו האיש עדין לא בא, ושלחו אחריו שליח, ובא והביא עמו זקן אחד, שהיה כפוף בדרך הזקן, שהיה מכיר עמו מכבר (הינו שהבעל דבר היה לו הכרות עם זה הזקן הכפוף מכבר), ושחק ואמר: כבר נתתי לי עצה. רשאי הוא לילך להעולם. והניחו את הנשמה וירדה להעולם. עכ"ל לשון רבנו שם. ולקמן יתבאר היכן הזקן הזה עומד ומה התפקיד שלו. עכ"פ ידוע שרבנו רמז לסבא משפולי שעורר מחלוקת גדולה על רבנו אע"פ היה צדיק ירא שמים. ורק על רבנו הוא חלק/ג.

ומבאר רבנו כאן שכשהנשמה יורדת באה עם הענפים השייכים לה, שהם כל הנשמות המשרשות בנשמתה (כמבאר בתורה טו אות א), דהיינו אנשי הצדיק שכל חיותם דקדושה ממנו. (בין שהוא שר המאה או שר האלף או רבבה או מיחידי הדורות שכל ישראל משרשים בו)

יג עד כאן סוף תשפא

³ כמבואר בתורה מו תנינא – מסירת נפש יש לכל אדם ואחד מישראל בכל יום ובכל שעה, בגון שנותן ממונו לצדקה. והממון הוא הנפש, "כי אליו הוא נושא את נפשו" (דברים כ"ד). דהיינו שמוסר נפשו ביגיעות וסכנות קדם שמרויח הממון, ואחר כך נוטל הממון ונותנו בשביל השם יתברך, נמצא מוסר נפשו. וכן בתפלה איתא במדרש הנעלם (חיי שרה דף ככד): שהיא בחינת, "כי עליך הרגנו כל היום" וכו', היינו מסירת נפש. כי צריף יגיעה גדולה ומלחמה גדולה עם המחשבות והבלבולים, ותחבולות לנוס ולברח מהם, ועל זה נאמר: 'כי עליך הרגנו' וכו', כמובא במדרש הנעלם, נמצא שהוא מסירת נפש, וכן פ"צא בזה:

¹ כך נראה לפי מהלך התורה כאן אע"פ שמבואר בסנהדרין קי שהחולק על הצדיק כחולק על הקב"ה, זה אליבא דאמת אבל מסתמא לא עושה זאת מתוך דעת אלא שכך נידון.

ואזי הקליפה סובבת את אותה נשמה דהיינו הצדיק שירד לעולם, (בבחי' (תהלים יב) סביב רשעים יהלכו/י) וכתוב (יחזקאל ה) זאת ירושלים שמתיה בתוך הגויים) ואין פתח להתקרב אליה אלא בפתח של אמונה, (דהיינו שא"א להתקרב אלי אלא ע"י אמונה חזקה, ועוד גם שהצדיק נעלם ואין בו השגה אלא באמונה)

אבל מחמת פגם הענפים דהיינו אותן נשמות שנשמת הצדיק היא שרש נשמתם דהיינו שכל חיותם הרוחנית דקדושה רק מהצדיק, אזי מי מהם שיש בו פגם (נראה הכוונה לגאווה ורדיפת כבוד כמבואר בשיחות) אזי מפילין אותו מהאמונה בצדיק דהיינו שסוגרים גם את פתח האמונה. ואזי אין לו חיות דקדושה וזה בחי' חרבן בית המקדש חרבן הדעת שלו.

בסוף התורה רבנו מציין לזוהר בתרומה קמא. בו מבואר חורבן הבית ומבאר שם כיצד ארץ ישראל מסביב לה ארץ העמים הטמאה מרוב עוונות וקליפות, החוצצים בין שמים וארץ וחסד לאברהם מבאר יותר כיצד השמים היו סגורים ומשה רבנו עשה בהם פרצה בהקמת המשכן/י^ו והוריד את השכינה לארץ, והיו השמים פתוחים מעל מחנה ישראל כל ימי המדבר וכשכנסו לארץ כל מקום שכבשו וקדשו/י^ו נפתחו מעליו השמים, עד שנכבשה כל הארץ והיו כל השמים כנגדה פתוחים/י^ו ללא מחיצה עד כסא הכבוד והיכל לבנת הספיר השמים פתוחים ועיני ה' בה תמיד ואוירא מחכים והיא שער השמים שדרכו עולות התפילות ונשמות המתים, וכך נשאר פתוח עד סוף בניין בית המקדש הראשון ומאז העוונות הלכו וצמצמו את הפתח עד שבחורבן הבית נסגר לגמרי לשעת החרבן כנ"ל.

וכמבואר שם כיצד העוונות נעשו ענן עב שהתגבר והלך והצר את גבוליו (חסד לאברהם ג' ג) עד שסתם לגמרי את שער השמים בבחי' (איכה ג) סכותה בענן לך מעבור תפילה, וניתן רשות למשחית להחריב הבית המקדש, ומיד נפתח השער שוב, אלא שהונח בו פרוכת בחי' פריסא קלישא דהיינו פרוכת דקה ששומרת שהפתח לא יחזור ויסגר ע"י העוונות, מאידך היא גם סוגרת את הפתח נראה הכוונה שיעלו רק תפילות בדחילו ורחימו/י^ו (תורה קיב) ותורה ומצווה לישמה (תורה קנט) ומחשיכה את אור ה' המאיר בארץ. וכמ"ש הרמ"ק/י^ו שגם אחרי החרבן אויר ארץ ישראל טהור ומחכים וכיוצא ולא גרעו מעלת ארץ ישראל חס ושלום לפי הדרך הנוכח, אמנם תגבורת האור ליבנות בית המקדש אי אפשר. דהיינו שהפריסא קלישא הוא מסך קלוש שלא מונע את טהרת א"י ואוירא עדיין מחכים, אבל אור הדעת הראוי לבנין הבית ובית הדעת היא מחשיכה.

^ד עיין תורה מה תנינא – בענין בני אדם שרוצים ומכינים עצמן כמה פעמים לנסע לצדיק האמת, ואחר כך יש להם מניעות, ונמנעים דע, כי שבת היא נקדה הפנימית, וממנה יונקים כל הששה ימים, שהם בחינת העגולים סביב הנקדה, כמו שכתוב בזהר (ויקהל דף רד.) וכמבא. והקלפות מוליכין את הרשעים סביב הנקדה, בבחינת (תהלים י"ב): "סביב רשעים יתהלכו", ואינם מניחים אותם להתקרב לפנים אל הנקדה הפנימית, וכל זמן שהם עדיין בתוף העגולים, עדיין יש להם תקוה להתקרב. אפלו פושעי ישראל כל זמן שלא יצאו מן העגולים לגמרי, חס ושלום, עדיין יש לו תקוה להתקרב אל הנקדה הפנימית אבל מי שפבר יצא לגמרי, חס ושלום, מן העגולים, כגון משפדים, אזי אי אפשר לו להתקרב כלל. והצדיק הוא בחינת שבת, בחינת הנקדה פנימית, שפמננו יונקים הכל, כמבא:

^ה בראשית רבה – פרשה יט פסקה ז' – כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון חטא קין נסתלקה לרקיע השני דור אנוש לג' דור המבול לד' דור הפלגה לה' סדומיים לו' ומצרים בימי אברהם לו' וכנגדן עמדו ז' צדיקים ואלו הן אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה עמד אברהם והורידה לו' עמד יצחק והורידה מן ו' לה' עמד יעקב והורידה מן הה' לד' עמד לוי והורידה מן הה' לג' עמד קהת והורידה מן הג' לב' עמד עמרם והורידה מן הה' לא' עמד משה והורידה מלמעלה למטה.

^ו אור יקר תרומה קמא. ד"ה קליפה תקיפה אתתברת

^ז המהרה"ו הובא באור החמה על זוהר ויקהל דף רט (עמ' רכד בדפים שלו) כתב שהוא פתח אחד גדול כשיעור ארץ ישראל ונקרא גבילון ותוך זה הפתח לתת מיניה יש שבעים ואחד שערים קדושים כנגד ע"א סנהדרין והם נקראים שערי צדק, וסביבם יש אלפים אמה מגרש והן תחום שבת.

^ח כך נ"ל, ולפי המבואר כאן שכתב למעיל אי אפשר וכו' ומאידך מבאר שהמסך הוא פריסא קלישא שרק מקשה על המעבר ולא מונע לגמרי.

^ט אור יקר (לרמ"ק) על זוהר תרומה קמא. – וקב"ה עבד דלא תשלוט שגרש הקליפות אחר שנתקמו מישראל ועשו אותם כדי רשעתם אתהדרת ההוא קליפה וחזרו גבולי ישראל אל גבולם העליון, ואלו עמרו ישראל על מקדשם כגלות יבנה וכיוצא, שלעולם נשארו ישראל על מכונם לא היה צריך דבר שהיה ראוי שעל ידי העבודה ישאבו הרוח העליון, אמנם נחרב הבית וגלי ישראל מה עשה הקב"ה נטל פרוכתא והוא סוד ופרשו עליו בגד כליל תכלת, וענינו כי למעלה בסוד החצונים על ראשם להבדיל ביניהם ובין הקדש יש שם בגד כליל תכלת וקרא הכח הזה כך, והוא אמצעי בין הקדש והחצון, והוא בבחינת אחת נחשב קצת מהחצונים ששם הוא, אמנם הוא אורבה להבדיל בין החצונים והקדושים, ואינו חצון ולא טמא, אלא נהנות גבול לחצונים שלא יגשו לראות כבלע את הקדש, והוא מצד המלכות והדין תכלת כדפרשו לעיל סימן א והוא מכלה החצונים שלא יגשו אל הקדש ולכן הוא עמד פרוש על ארץ ישראל מחזיק הקצוות וגבולי החצונים שלא יכנסו פנימה מגבוליהם, והוא שאמר ואחזיר בכל סטריי, ועתה מכלל זה למדנו מה בין אויר ארץ ישראל בהיות המקדש על מכונו, ובין היותו חרב ישראל גולין, והוא שבהיות ישראל גולין אויר ארץ ישראל הוא ממה שמאיר הקדש דרך בגד כליל תכלת פרכת זה הפרוש אמנם בהיות ישראל על מכונם אין בין ישראל לאביהם שבשמים מפסיק כלל ויושבי חוצה לארץ הם שואבים דרך ארבעה קליפות שהם תהו בהו חשך תהום למהויו רבות קודשא על ארעא כמלקדמיו ושכינה דרך בה יורדת אל התחתונים כמאז אי אפשר דהא ההוא חופאה קלישא שהוא בגד כליל תכלת הוא חוצץ שהרי סגולתו היה שאין קדושת כלי הקדש מתפשטת אלא מתצמצמת כך הפרוכת הזה גורם שתצמצם שכינתו למעלה ולא תאיר אל התחתונים ולזה לא ישפע אליהם שפע ואור השכינה כאור הקודם, אבל ימצא בה כשיעור מה שעובר דרך הפרוכת, וגם עדיפא מחוצה לארץ שאין אותו המעט המאיר עובר דרך החצונים, וגם הנשמות מידי עלותם לא יצטרכו מתי ישראל לשבר כח ארבעה קליפות אלא כבוד ה' המאיר דרך הפרוכת הזה שאינו טמא יאספחו והוא שאמר למהויו רבות קודשא על ארעא כמלקדמיו ממש כמלקדמיו לא יכיל אבל התעוררות מה יש ולזה בזמן ר' שמעון שהיה חרבן אמר שאויר ארץ ישראל טהור ומחכים וכיוצא ולא גרעו מעלת ארץ ישראל חס ושלום לפי הדרך הנוכח, אמנם תגבורת האור ליבנות בית המקדש אי אפשר, והוא שאמר ועל דא לא יתבני חרבו מיומא דאתחריב גל שלטאה ההיא קליפה כיון שאין הקדושה מתפשטת, ויהיה כמו הגוף שכשנשאר ריקן מן הנשמה הקדושה מיד קליפה שולטת עליו, אי אפשר דהא ההוא חופאה וכו' ויש שם שמירה.

והמעייין בוזהר הנ"ל רואה שכל מה שרבנו כתב בעניין נשמת הצדיק הנ"ל לקח מהמבואר בוזהר בעניין ארץ ישראל. (עיין בפנים משמע קצת שהוזהר הוא הנגלה ופירוש רבנו על הצדיק הוא הסוד¹) אלא שקיצר בדבריו, ונראה לבאר את הדמיון בין הצדיק לארץ ישראל. שמה שמבואר שארץ ישראל מסובבת בארצות וטומאת העמים וכנגדה עד השמים הכל פתוח, ידוע שכך גם הצדיק נקרא שמים כמבואר בתורה קיד וסביב רשעים יתהלכו וצופה רשע לצדיק מבאר רבנו שם שהרשע כמו ציפוי מכסה לצדיק שנקרא שמים וכמ"ש המכסה שמים בעבים הם הרשעים מכסים את גדולת הצדיק, והצדיק נקרא שמים אש ומים יראה ואהבה, כי הוא אוצר של יראת שמים ואהבה, והוא המחבר שמים וארץ כמ"ש על הצדיק "כי כל בשמים ובארץ" כי רגליו בארץ והוא שער השמים שמעליו השמים תמיד פתוחים עד כסא הכבוד כמו ארץ ישראל.

ומה שמבאר עה"פ ותבואו ותטמאו את ארצי שמבואר בוזהר שמי שחי בחו"ל ורוצה להקבר בא"י עליו זה נאמר כיון שבחר לחיות בטומאת העמים כל חייו ורוצה במותו להקבר בארץ, וכך גם אחד מענפי הצדיק, שהוא פגום באיזה מדה שהצדיק לא רוצה לקרב, כגון גאוה וכבוד (שיש"ק א' תרנב), שהן טומאת עבודה זרה (תורה י), כי הוא ישות בחי' גוף בלא נשמה, כמת בחייו ומטמא כמת, על כן כשהוא רוצה להתקרב לצדיק, גם עליו נאמר "ותבואו ותטמאו את ארצי". ולכן מפילין אותו מהאמונה, דהיינו שסוגרים בפניו את פתח האמונה, כמו שהיה בחורבן הבית, וכשהוא מתייאש ומסתלק מיד פותחים, אבל משאירים ירא שמים דהיינו פריסא קלישא הנ"ל לשמור על הפתח. וכנ"ל ששומר שהפתח לא יסגר, ומאידך גם מקשה על ההתקרבות לצדיק, ועל הקבלה ממנו. כי אותו אחד שהצדיק מגרש, לגבי זה כמו חורבן הבית, שריבוי העוונות נעשה ענן שסגר את השמים בפניהם, הכי נמי הוא מריבוי עוונותיו, נפסק מהצדיק שהוא חיותו דקדושה.

ומיד כשהוא מסתלק אזי נפתח שוב פתח האמונה והקב"ה מניח בו ירא שמים שהוא בחי' הפריסא קלישא וכנ"ל לגבי א"י הכי נמי הוא שומר שהפתח לא יסגר לגמרי והביאור בזה נ"ל עפ"י תורה רמא/א² שבהתגברות הדינים אזי הסט"א רוצה לכלות לגמרי את החוטאים, וכגון כאן להסתיר לגמרי את הצדיק, אבל כשהיא רואה אדם שעושה זאת, היא מניחה לו, כי לאדם יש יותר כח ממנה להזיק.

ומאידך הוא מסך המחשיך את אור הצדיק עד שא"א לקבל ממנו דעת שלם כראוי אבל עדיין אפשר לזכות ליראה ואהבה. כי הירא שמים הוא מסך ופרוכת דהיינו שחולק על הצדיק וע"י שהוא ירא שמים דבריו נשמעים (ברכות ו:)

עיין תורה א' תנינא אות ד' שמי שזוכה ליראת שמים שלימה אזי דבריו נשמעים כמבואר בברכות דף ו: ואזי יש לו תאוה של התמנות, אבל ההתמנות גורמת לו להפסיד את השפעת הנבואה. ועי"ש פל"ח אות ח' שמבאר שזה הטעם שקרח ועדתו נקראו אנשי שם, לומר מה גרם להם לחלוק על משה, שבתחילה היו במדרגה גבוהה מאד של יראת שמים ואזי נתאוו להתמנות ואזי נפלו למחלוקת על הצדיק האמת.

ועל כן עתה אחר החורבן בכלליות ובפרטיות, כבר יש פריסא קלישא העומד בפתח האמונה, לכן א"א להתקרב לצדיק אלא ע"י מסירות נפש, לוותר על הכבוד ולסבול בזיונות (שיש"ק א' קעג קעה) מהחולקים על הצדיק, ולשמור מוחו של יכנס באזניו דבריהם על הצדיק (כמבואר בתורה ה' אות ד') ואעפ"כ כיון שהירא שמים נמצא, יש איזה מסך שמחשיך אור הצדיק בכל הדור וכלשון רבנו בסוף התורה אך אי אפשר שיאיר אליו החכמה דהיינו המח בעצמו.

והירא שמים הנ"ל כנראה שהוא הוא הזקן הנ"ל בסיפורי מעשיות הנ"ל, שאע"פ שהוא צדיק ירא שמים, אבל יש לו לס"מ הכרות עמו מגלגול קודם, מסתמא גלגול של קרח שהיה ירא שמים מאד והיראת שמים גרמה לו לחלוק על משה רבנו כנ"ל. כך הזקן שידוע שרבנו התכוון לסבא משפולי שעורר עליו מחלוקת גדולה, הוא הירא שמים פריסא קלישא שמכסה את צדיק הדור רבנו הקדוש. וכידוע שבכל הדורות היו מחלוקות גדולות על צדיקים גדולים וענפיהם. עיין לק"ה סימני בהמה טהורה ד' ל' – שבכל הדורות דווקא על הצדיק הגדול שבדור בודו שקרים ורדיפות. ובלק"ה קרחה וכתובת קעקע ג' יא שחלקו על משה רבנו וישעיה הנביא וירמיהו הנביא וכו'.

עד כאן ההקדמה

¹ עי"ש שכתב שהפריסא קלישא המבואר בוזהר, הוא על פי הסוד הירא שמים שעומד שם.

² תורה רמא – בְּשֵׁשׁ דִּינִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזֵי הַמִּדַּת הַדִּין הִיָּה מְכַלָּה אֶת הָאָדָם, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל הַמִּדַּת הַדִּין אֵין לָהּ כֹּחַ לְכַלּוֹת לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְכְרוֹנָם לְבָרְכָה (סוֹטָה ט): 'חֲצִי בָּלִים וְהֵם אֵינָם בָּלִים', אֲבָל הָאָדָם יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְכַלּוֹת לְגַמְרֵי אֶת חֲבֵרוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל כֵּן בְּשֵׁשׁ דִּינִים עַל אָדָם אֶחָד, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֵן אָדָם אֶחָד וְעוֹמֵד וְחוֹלֵק עָלָיו, אֲזֵי מִדַּת הַדִּין מְסַתֵּל מִמֶּנּוּ, כִּי הֵם רוֹצִים יוֹתֵר שְׂיַנְקֵם בּוֹ הָאָדָם, כִּי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כְּנֹל, עַל כֵּן מִי שֶׁהוּא צָדִיק גָּדוֹל וּמְשִׁיחַ בְּתַקוּן הָעוֹלָם, הוּא חוֹלֵק לְפַעֲמִים בְּכּוֹנֵה עַל צָדִיק אֶחָד כִּדֵי לְסַלֵּק מֵעָלָיו מִדַּת הַדִּין כְּנֹל, כִּי יִסְמְכוּ עָלָיו שֶׁהוּא יִנְקֵם יוֹתֵר, אֲבָל אַחַר כֵּן הוּא עוֹשֶׂה בְּרַחֲמִים וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה יְסוּרִים לְאוֹתוֹ הַצָּדִיק:

תורה קנב [יב]

כשבת נשמה קדושה של צדיק לעולם עם הענפים השייכים לה [י"א/י"ב] דהיינו הנשמות שהיא שרשן/י"ב, אזי הקליפה מסבבת אותה וי"א קליפה רוחנית של סט"א/י"ב שעושה מניעות המח/י"ב לכל הבא להתקרב אליו. רק נשאר פתח נגד אמונה, שכנגד האמונה הפתח פתוח דהיינו שרק מי שיש לו אמונה חזקה בצדיק, יש לו פתח להיכנס במדה זו ולהתקרב אליו. ומחמת פגם הענפים ח"ו גאוה וכבוד/י"ב, של אותם הצריכים להתקרב אליו, משליכין אותם משם, דהיינו משליכין אותם מן האמונה. דהיינו גם מי שכבר יש לו אמונה, אעפ"כ מי שמרוב גאותו רוצה כבוד/י"ב, לוקחים ממנו את האמונה בצדיק, דהיינו שגם את הפתח היחיד שבו אפשר להתקרב לצדיק סותמים בפניהם, ואזי אין יכולין לכנוס, דהיינו להתקרב אל שרשם שהוא הנשמה הנ"ל.

כי לפעמים משליכין ומפילין אחד מן האמונה, ע"י שמכניסים בלבו קושיות על הצדיק, כדי שלא יתקרב אלא מי שמוכן לוותר על כבודו, כי מי שיש בו גאוה וכבוד, אם הוא יתקרב לצדיק הוא כביכול מטמא

^ד לא יודע מתי ותיכן נאטרה תורה זו.

^ה עיין תורה סו אות א'

^ד תורה סו אות א' – והתלמידים הם עם הצדיק משרש אחד, רק שהם תלויים בו כענפים באילן. שהאילן יונק חייתו משרשו, והענפים יונקים החיית דרך האילן. ויש בזה כמה בחינות, כי יש תלמידים שהם בבחינת ענפים ויש שהם בבחינת עלים, וכן שארי הבחינות.

^{טו} משמע שיש נשמות שלא שייכות לה, וצ"ל שבאמת אין הכוונה דווקא לצדיק הדור שכולם משרשים בו אל אגם לצדיק שיש לו ענפים לפי נשמתו, וכגון שרי אמות ושרי אלפים שבפרשת ואתה תחזה.

^{טז} ליקוטי תפילות ח"א תפילה פו – ותשבר ותעקר ותבטל את כל הקלפות והסטרין אוחרנין המסבבין אותם, שממם נמשכין כל החולקים והמתנגדים על הצדיקים האמתיים, וכל הקשיות והספקות והבלבולים שנופלים עליהם במחשבה להרהר אחריהם חס ושלום.

^{יז} עיין תורה פד – איתא בגמרא (מגלה כח): במה הארכת ימים, אמר לו ותרון הייתי בממוני. לבאר זה, צריך לידע מה דאיתא בזהר הקדוש (פרשה נשא דף קכ"ג), וזה לשונו: 'תא חזי לשית ימי בראשית לכל חד אית לה פרצופה דהוא דרגא דאנהיג לה, ולא תשכח יום דלית בה טוב וכו'. וכל יומא אית לה גדר מלכר, דלא יעול כל בר נש להווא טוב, כגון חשה דכסיא לנהורא וכו'. ובגין דא, מאן דאיהו חיבא ויעול למנדע רזין דאורייתא כמה נחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתה דלא יעול לאתר דלאו דילה. אבל מאן דאיהו טוב, כל אילין נטירין אנון למימרה, וקטגור נעשה סגור, ויעלון לה לטוב הגנוז, וימרון מרנא הא בר נש טוב וצדיק וירא שמים בעי לעילא קדמך וכו'. ההוא טוב גנוז יימא לון, פתחו ליה בהאי תרעא דאתקרי אהבה, או בהאי תרעא דאיהו תשובה, כל צדיק יעול בפנים דרגא דילה: ואין טוב אלא תורה (עבודה זרה יט), וכשארם רוצה להגות ולחשב בתורה, הינו ברזין דאורייתא, אנון נטירין ונחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתה, ואלו הם המחשבות שפאין לאדם, וכשארם רוצה וחושק עד מאד, ופותרין לו, כנ"ל בזהר הקדוש. אזי כל יום ויום אצלו גדול עד מאד, כי רואה ומשיג הטוב הגנוז, הינו רזין דאורייתא, השקר לאותו היום:

^{יח} תורה מז תנינא – ודע, שהמניעות שיש לכל אחד לעבודת הבורא יתברך שמו, כגון לנסע להצדיק האמת וכיוצא, ולכל אחד ואחד נדמה לו, שהמניעות שלו גדולים יותר משל חברו, וקשה לעמוד בהם: דע, שלכל אחד אין לו מניעות רק כפי בחו, כפי מה שיכול לשאת ולעמוד בהם אם ירצה. ובאמת אין שום מניעה, כי גם בהמניעה בעצמה מלבש שם השם יתברך, וכמבאר במקום אחר (בלקוטי א' סימן קטו). והמניעה הגדולה שבכל המניעות היא מניעת המוח, דהיינו מה שמוחו ולבו חלוקים מהשם יתברך או מהצדיק, כי אפלו בשמשבר המניעות שיש לו לנסע להצדיק האמת וכו' לשם, עם כל זה, בשמוחו חלוק וקשה לו קשיות על הצדיק, ויש לו עקמומיות בלבו על הצדיק, זאת המניעה מונע אותו יותר מכל המניעות:

^ט עיין שיש"ק ח"א אות תרנב – אמר מוהר"ן זכרונו לברכה: עבור ענין רבנו זצוק"ל צריכין להיות נקי מן הקנאה והתאווה והכבוד מכל וכל לגמרי, אף מה יכולין לעשות אם האדם מקנא או נכשל בתאווה, הלא אנוס הוא, ועל פן אף על פי כן מקרב אותו רבנו זצוק"ל, אולם כשרוצה עוד גם כבוד, 'נו שטיינזשע אין דער זייט', וכן אמר פעם בלשון אחר: אם יש בך קנאה ותאווה, הרבי מקבל אותך, אבל את כבודך אמה מוכרח לזרק לגמרי. (אבן"ה ברזל, שם). (וע"ע לעיל בסעיפים: קעג, ו-קעה).

ושם אות קעג – כף אמר רבנו ז"ל: שכל צדיק הדור האמת לאמתו יש לו כח להנהיג העולם כמו שהוא יודע, והצדיקים הקדמונים הי' עקר תשובתם סגופים ותענייתים, ורבנו ז"ל אצלו עקר התשובה לברוח מן הכבוד ולקבול שפיכות-דמים ובזיונות. (שם פג). (עיין בליקרה א"ח ח"ב הל' בוד"פ ה', יא, דף צט.ק. ולהלן סעיף קעה, ו-תרנ"ב).

ושם אות קעה – רבנו ז"ל אמר: שאינם יכולים לקרב אליו כי עם על ידי מסירות נפש ולקבול בזיונות. (שם צז). (וע"ע לעיל סעיף קע"ג).

^כ בדפדפי – משליכין אותם כולי ומעמידין שם י"ש: ותבואו ותסמאו את ארצי והש"י יטהר הגאולה בכלל ובפרט וע"י מסירת נפש אפשר לדבק ... אבל אי"א שיאיר אליו החכמה וההמשך חסר

^{כא} דווקא גאוה וכבוד אבל שאר מדות רעות אדרבה בשביל זה צריך את הצדיק כדי שיעזור לי לצאת מהן. וצ"ע אי"ב מדוע לא גם גאוה וכבוד?

וצ"ע הרי מפורש בתורה י' אות ה' העצה היעוצה לבעל הגאוה היא התקרבות לצדיקים, כי הצדיק בחי' רוח כמ"ש איש אשר רוח בו, ועל ידו נכנע רוח גבוהה.

ועיין תורה קעו שהצדיק לבו חלל בקרבו ועל כן מי שמתקרב אליו בהתקשרות ואהבת נפש נכלל בלבו ואזי הרוח שטות שבו פורצת מלבו ונשאבת ללב הצדיק.

התירוץ הוא שאדרבה זו העיצה לבעל הגאוה הרוצה כבוד, שיתקרב לצדיק כזה שמבזים אותו ומדברים עליו עתק בגאוה וכו', ואזי יותר על הכבוד וישבר גאוותו כדי להתקרב אליו. כי אין תיקון לגאוה אלא בזיונות. ומה שנשאר קצת ישות וגאוה אחרי זה מתבטל ע"י ההתקשרות לצדיק כנ"ל בתורה י' ותורה קע.

אותו כעין מה שמצינו שארז"ל (זוהר אחרי ד' עב:) (כב) על א"י ארץ ישראל על המתים שאינם ראויים ליקבר בא"י כמו שכתוב בירמיהו פ"ב [כ"ג] (כ"ד) ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי וכו' עיקר הכוונה על הבאים מחוץ לארץ להקבר בארץ כמבואר בזוהר אחרי מות הנ"ל/כ"ה. אע"פ שרק הגוף נקבר בה ואילו הנשמה מגורשת לחו"ל כמבואר בחסד לאברהם/כ"ו. הכי נמי מי שרודף כבוד/כ"ז הוא מת בחייו, וטמא ומטמא.

מה שרבנו מביא לראייה על הצדיק מארץ ישראל מבואר בסוף התורה שכל העניין המבואר בתורה זו בנוי על המבואר בזוהר המבאר קדושת א"י בזמן הבית ובזמן הגלות.

והנה סתימת הפתח הנ"ל דהיינו האמונה, ע"י פגם הענפים כנ"ל, הוא רק לפי שעה, ואח"כ נפתח הפתח של האמונה כבתחילה. היינו שבעת שצריכין להשליך לחוץ את מי שאין ראוי להתקרב, אזי הקליפה הנעשית מעוונותיו/כ"ח של הבא להתקרב המסבבת הנ"ל שיש בה פתח כנגד אמונה כנ"ל, היא מתגברת ומתקרבת ומתפשטת גם על הפתח אמונה הנ"ל, ואזי אין יכול ליכנס. ותיכף אח"כ חוזר הפתח ונפתח כבתחילה.

כב זוהר אחרי מות דף עב: – תאנא למדנו כי פתיב ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, אמר רבי יהודה, זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשירי מדורא בארעא קדישא אשרי חלקו מי שזכה בחייו לקבוע דירתו בארץ הקדושה, דכל מאן דזכי לה כי כל מי שזכה לה, זכי לאנגדא משלא דשמיא דלעילא דנחית על ארעא וזכה להמשיך מטל השמים של מעלה היורד על הארץ, והוא שפע יחי' ללפניו שגימטריא ט"ל, הגמשך מז"ח הנקלא שמים, למלכות שהיא סוד ה' האחוונה הנקאלת ארץ, וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייו בארעא קדישא וכל מי שזכה בחייו להתקשר בארץ הקדושה התחוננה, זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה יוכה להתקשר אחר הסתלקותו בארץ הקדושה העליונה שהיא המלכות, כלומר שתעלה נשמתו כסוד מ"ן ליסוד לנוקבא. וכל מאן דלא זכי בחייו וכל מי שלא זכה בחייו לבוא לארץ ישראל, ומייתין ליה לאתקשרא תמן ואחר מותו מביאים את גופו להיות נקבר שם, עליה פתיב עליו נאמר ונחלתי שמתם לתועבה, כי רחיה נפיק ברשותא ונקראא אחרא ורוחו יצא ברשות אחר זר דהיינו בחוץ לארץ, וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא וגופו מביאים תחת רשות של ארץ הקדושה, כפיכול עביד קדש חול כפיכול עשה קודש חול, שנשמתו הקדושה יצאה במקום חול, וחול קדש וגופו החול הביאו להקבר לארץ הקדושה. וכל מאן דזכי למיפק נשמתיה בארעא קדישא וכל מי שזכה שיצאה נשמתו בארץ הקדושה, אתכפרו חובי מתכפרים עונותיו, וזכי לאתקשרא תחות גופו דשכינתא וזכה נשמתו לעלות להתקשר תחת כנפי השכינה, שאול היסוד למלכות, וכמואל נבי' הלה עבד כפי השכינה וס' אות כ"ה דכתיב שעל זה נאמר וכפר אדמתו עמו פירוש שאדמת ארץ ישראל מכפר על עמו. ולא עוד, אלא אי זכי בחייו אם זכה בחייו להאריך ימים בארץ ישראל, זכי לאתמשכא עליה רוח קדישא תדיר אז תמיד הוא זוכה להמשיך עליו רוח קדוש, וכל מאן דיתב ברשותא אחרא וכל מי שיושב ברשות אחר, דהיינו בחוץ לארץ, אתמשך עליה רוח אחרא ונקראא נמשך עליו רוח אחר זר מהסטרא אחרא.

^{כ"ד} ירמיהו ב' ו'

כד ירמיה פרק ב (ה) כה אמר ידוד מה מצאו אבותיכם בי עול פי רחוקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו: (ו) ולא אמרו איה ידוד המעלה אתנו מארץ מצרים המוליך אתנו במדבר בארץ ערבה וישוה בארץ ציה וצלמות בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם: (ז) ואביא אתכם אל ארץ הברמל לאכל פריה וטובה ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה: (ח) הפהנים לא אמרו איה ידוד ותפשי התורה לא ידעוני ודעתי פשעו בי והנביאים נבאו בבעל ואחרי לא ידעו הלב:

כה וגם בזוהר זוהר תרומה דף קמא: – מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא מי שמת ונשמתו יצאה בחוץ מארץ הקדושה, והוא גופא אסתאב בהוא רוח מסאבו והגוף נטמא ברוח הטומאה של חוץ לארץ, והוא רוח מסאבו אשתאיב בגייה רוח הטומאה ההוא נשאב ונשאר בתוכו, עד דאתבלי גופא בעפרא עד שנקרב ונתעכל הגוף בעפר, ור"ל כי על ידי המזון של חוץ לארץ שאכל האדם כל ימיו ונבלע בגופו והוא מזון מהחיצונים, ע"י נשאב ונבלע רוח הטומאה בגופו. ואי תהוא גופא דאשתאיב ביה תהוא רוח מסאבו ואם גוף הזה שנסאב בו רוח הטומאה, סלקין ליה לאתקשרא גו ארעא קדישא מעלים אותו להקבר בארץ הקדושה, עליה פתיב עליו נאמר ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, פירושו ארצי דלא שלטא עליה רוח מסאבו ארצי גופא דלכוון דאשתאיב ביה רוח מסאבו בגוף שלכם שנשאב בו רוח הטומאה, דקא מייתין לקברא ליה בארצי שאתם מביאים לקבור אותו בארצי, אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה אתם מטמאים את ארצי להטמא בו, ואמר אי לא דעביד קדשא בריך הוא אסותא לארעא אם לא שעשה הקב"ה רפואה לארץ שלא תשאר בה רוח הטומאה, והוא דהא פין דאתבלי תהוא גופא כי כיון שנקרב גוף ההוא, נשיב קדשא בריך הוא רחא מלעילא ודחי ליה לתהוא רוח מסאבא לבר מנשב הקב"ה רוח מלמעלה ורוחה את רוח הטומאה ההוא מארץ ישראל לחוץ, דהא איהו חס על ארעיה כי הוא חס על ארצו הקדושה שלא תשאר בטומאתה מטומאת תענוגי חוץ לארץ.

כז חסד לאברהם – מעין א – נהר כה – אמנם בח"ל יש בין ישראל לאביהם שבשמים אותן מחיצות שהזכיר יחזקאל הנביא, ואראה והנה רוח סערה וגו' דהיינו השכינה היא מתלבשת בנוגה, כענין שהם, מוח חשמל, טוב לו קליפה שהיא קליפות הנוגה, ועליה אש מתלקחת, ועליה ענן גדול, ועליה רוח סערה:

והנה מי שמת בא"י פולטתו בחיק אמו בתוך נוגה, ואם הנשמה היא רעה ח"ו תתגרש משם, ואם הנשמה היא טובה תתקבל היא שם במקורה בהשכינה, אבל נשמת הרשעים צריכין להתנער משם, ואמנם בח"ל הוא בהיפך הדברים כי נשמת הרשעים נשמרים בחוץ מאליהם, ואם הוא נשמת צדיק נפתח שם להם פתח וירקעו קליפות חשך ענן וערפל שהם ג' קליפות ויכנסו אל השכינה, וזוהר הענין שאינו נזכר בשום נבואת הנביא ענין הקליפות האלו הסובבים אל השכינה, וזולת נבואת אליהו הנביא ז"ל הנזכר בחורב כמש"ה והנה רוח רעש אש וגו', ג' קליפות ואחר כך קול דממה דקה שהוא המוח, וכן יחזקאל הנביא ע"ה זכרם על שהי' בח"ל.

כח עיין תורה קל שגאוה וניאוף בחי' אחת, ועיין תורה רמב שניאוף הוא טומאת מת.

כט כפי שיתבאר לקמן בביאור חרבן הבית חסד לאברהם ג' ג' – וכשרבו הפריצים בבית המקדש ראשון מהבל מדברי לשון הרע ורכילות וניבולות הפה גרם העון ונתגשם אותו הבל ונתעבה ונעשה דמות ענן עבה, והתחיל להסגיר מעט מעט סביבות שפתי החלון עד שביום ט' באב נסגר כולו ונפסק השפע ונחרב הבית. ותכף ומיד לאחר שנחרב הבית הקב"ה פתח את החלון והוריד את עולם האופנים וצמצם מלכות עולם האופנים בתוך החלון כדי שלא יסגר עוד, ולעולם פתח זה לא יסתם אלא דוקא בעת החרבן שניתן רשות אל החיצונים ליכנס לארץ להחריב בית המקדש כנזכר, ומיד נתגרשו משם, ויש כיסוי ומסך פרוכת סביב לארץ ישראל שהיא שומרת הגבולים האלו שלא תתפשט הקליפה ומגרש כל זר מתוכה.

וכשיש ח"ו רבוי פגמים הרבה, שע"ז יש כח להסיבוב הנ"ל להתפשט על הפתח לבלי להניח ליכנוס כנ"ל, אזי מתייראין וחוששין שלא יסתב"כ הפתח לגמרי ח"ו, ע"י התגברות הקליפה המסבבת. ואזי מעמידין שם בפתח הנ"ל ירא שמים, שהוא בעצמו עומד לשמור שלא יכנסו שם. כפי שיתבאר לקמן שמעמידים בפתח האמונה אל הצדיק, מסך ופרוכת של צדיק ירא שמים שמפריך כל דבר טוב שאומרים על הצדיק, והוא צופה רשע לצדיק צופה לשון ציפוי ומסך הנ"ל, (כמבואר בתורה קיד ורח) כדי שרק מי שמרוב אמונתו בצדיק מוכן למסירות נפש לסבול ביזיונות ולוותר על כבודו ושמו הטוב יוכל להתקרב לצדיק.

ואעפ"כ הוא תועלת נגד הקליפה המסבבת הנ"ל, שא"א לה להתקרב ולהתפשט על הפתח, מחמת הירא שמים שעומד שם. באור יקר הנ"ל על זוהר תרומה קמא. מבאר סוד הפרוכת הזו שהיא סוד הכתוב "ופרסו עליו בגד כליל תכלת" להבדיל בין החיצונים ובין הקדש, והוא בחי' אמצעי בין הקדש והחיצון, והוא בבחינה אחת נחשב קצת מהחיצונים ששם הוא, אמנם הוא אדרבה להבדיל בין החיצונים והקדושים, ואינו חצון ולא טמא, אלא הנותן גבול לחיצונים שלא יגשו לראות כבלע את הקדש, והוא מצד המלכות והדין תכלת והוא מכלה החיצונים שלא יגשו אל הקדש ולכך הוא עומד פרוש על ארץ ישראל מחזיק הקצוות וגבולי החיצונים שלא יכנסו פנימה מגבוליהם. ונראה ללמוד מביאורו על הירא שמים שנמצא בפתח ההתקרבות לצדיק, שהוא ירא שמים מצד הקדושה שלא נותן לסט"א להכנס בחי' התכלת שמכלה כל המתנגד להמלכת הקב"ה, (עיין תורה מט) ומצד זה הוא אש שורף ומכלה, אבל כיון שלא משיג קדושת הצדיק הוא גם מכון את האש שלו נגד הצדיק לכן מצד שני הוא נחשב קצת קליפה וחיצון כי מרחיק מהצדיק.

וע"י מסירת נפש דהיינו כנ"ל שרק ע"י שמוסר נפשו ומתגבר על כל מניעות המוח בשביל לנסוע ולהתקרב להצדיק, ע"ז אפשר לדבק עצמו אליו [ל]/ל"א. אך א"א שיאיר אליו חכמה דהיינו המוח בעצמו/לכ) כי אע"פ שע"י מסירות נפש אפשר להיכנס בפתח הסגור, אבל את החכמה של הצדיק א"א להשיג בגלל הפרוכת הנ"ל המכסה את הפתח, אלא רק כשהפתח פתוח. לפי המבואר לעיל שמלכתחילה יש כמה פתחים להתקרב לצדיק והעוונות סוגרים מסביב ומשאירים פתח אמונה, וכשמתגברים עוד יותר העוונות אזי גם הפתח של אמונה יש עליו פרוכת של ירא שמים החולק על הצדיק, צ"עמתי כאן אפשר ליכות גפ לחכמה של הצדיק האם תיקון העוונות או להתגבר באמונה בצדיק עד שדברי המחלוקת לא יכנסו באזני כלל.

והש"י ימהר הגאולה בכלל ובפרט:

עתה יבאר כיצד כל הנ"ל רמוז בזוהר המבאר את קדושת א"י בזמן החורבן, דהיינו שרבנו כמו מתרגם את הנאמר על קדושת א"י בגלות למניעות להתקרב לצדיק אמת.

עיין בזוהר תרומה (ד' קם:) לג'נד' קמא. {ל'}/ל"א הובא בפרדס [ל"ה]/ל"ו} שער כה הוא שער התמורות פ"ב. וזה לשון הזוהר שם בארעא קדישא מתתקנא כולא וכו' ע"ש היטב, מבואר שם שמרוב

²² בתולדו יסתום

²³ עיין ליקוטי תפילות ח"א סימן פו על תורה קנב מוהר"ן טבקש שנוכה להתקרב לצדיק האמת השייך לשרש נשמתו

לא ליקוטי תפילות ח"א תפילה פו (תתקמ) - רחם עלי בחסדיך העצומים, וזכני לבלות ימים ושנים על זה, לבקשו ולחפשו כפסוק וכמטמונים, עד שאזכה למצא את שאהבה נפשי, שאזכה מהרה שיתגלה לי באמת הצדיק האמת השייך לשרש נשמתו ואזכה להתקרב אליו באמת ואל ימנעני שום מונע, ואל יעבבני שום עפוב רק אזכה לילה ולרוץ אחריו בכל פחי, ואזכה לאמונה שלמה וחזקה ונכונה,

לב ליקוטי תפילות ח"א תפילה פו (תתקמ) - אדון מלא רחמים רחם עלי, ופתח לי ברחמיך פתחי הקדשה, ותשפיע לי ברחמיך הרבים אמונתך הקדושה, שאזכה להיות אמיץ וחזק וקים באמונה הקדושה תמיד, להאמין בך ובצדיקיך האמתיים ולהתקרב אליהם באמת, ולינק ולשאב מחכמתם הקדושה.

עוד שם תתקמ) - ...ואזכה לאמונה שלמה וחזקה ונכונה, עד שאזכה לשאב על ידה מחכמתו הקדושה ולהטיב מטובו לאחרים להפיץ מעינותיו חוצה,

²⁴ בתקפא (ד' קם) ובתולדו תיקון (ד' קמא ע"א) ובתשכ"ט תיקון (ד' קמ ע"ב וד' קמא ע"ב)

לד זוהר תרומה קמ: - וזה שאמר בארעא קדישא מתתקנא כולא בגוונא אתרא בארץ הקדושה נעשה הכל באופן אחר מבחוץ לארץ, דהא קליפה תקיפה אתגברת מההוא אתר ולא שלטא ביה כלל כי הקליפה החזקה נשברה ונסתלקה ממקום ההוא ואינה שולטת שם כלל, ועוד קליפה תקיפה אתגברת מההוא אתר תדיר הקליפה החזקה נשברה ממקום ההוא תמיד, ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא ונתפתח שער השמים שכנגד ארץ ישראל מצד זה ומצד זה, כלומר כנגד כל ארץ ישראל, ומהוא פתיחו הנה בארעא קדישא ופתיחה ההיא היתה פתוחה בארץ ישראל, בכל זמנא דפלחין פולחנא (דף קמא ע"א) כדקא יאות כל זמן שעבדו ישראל עבודת הקרבנות כראוי, כי דרך אותו הפתח עלה ריח הקרבנות בזמן שבת המקדש היה קיים, ועל ידי ריח הקרבנות היה אותו המקום פנוי מהקליפות, כיון דגרמו חובינן כיון שגרמו העונות של עבודה זרה שהיו ישראל עובדים, ונחרב הבית המקדש, אז משיכו ההוא פתיחו המשיכו את הפתח ההיא להאי סטרא ולהאי סטרא לצד זה ולצד זה, כלומר שנסתם מכל הקצוות, עד דאתקרב קליפה כולא פתחא עד שנתקרב כל הקליפות כולם כאחד מכל הקצוות הסובבים את ארץ ישראל עד שנתחברו ד' קצוות ארץ ישראל אל תוך נקודת המרכז האמצעי של ארץ ישראל, ואז נסתם כל הפתח הגדול שברקיע המכוון כנגד כל ארץ ישראל, ונפסק השפע והדבקות אשר לארץ ישראל עם ירושלים העליונה, ואז שלטה הקליפה ונחרב בית מקדשינו בעונותינו.

העוונות שבכל הדורות, נעשית קליפה עבה בכל העולם החוצצת בין הארץ לשמים ואין מעבר לתפילות לעלות, וכשמשו רבנו הוריד את השכינה לארץ כשהקים את המשכן במדבר אזי פרץ פתח כנגד מחנה ישראל עד כסא הכבוד ופתח זה היה מהלך עמהם עד שבאו לארץ ישראל וכשכבשו וקדשו את הארץ נקבע הפתח כנגד כל ארץ ישראל, וזהו שלארץ ישראל אין שר משגיח אלא הקב"ה בעצמו וכנגד כל ארץ ישראל השמים פתוחים עד כסא הכבוד/ל"ו, והיכל לבנת הספיר/ל"ח מכוון כנגדה/ל"ט. נמצא שא"י היא שער השמים ומשם

בין דאסתים קליפה למוחא כיון שסתם והקיף הקליפה את המוח שהוא קדושת האויר שבו הפתח. פדן שלטא התיא קליפה עליהו או שלטה הקליפה התיא על בני ישראל, ודחה לון לבר מההוא דוכתא ודחתה אותם לחוץ ממקום ארץ ישראל והלכו בגלות. ועם כל דא אף על פי שהקליפה דחתה את ישראל לחוץ לארץ, לא יכיל התיא קליפה תקיפא לשלטא בההוא דוכתא קדישא לא יכלה הקליפה החזקה התיא לשלוט באותו מקום הקדוש, ומשכנה שם אינו קבוע, ולא הרגיעה הלילית שם ולא מצאה לה מנוח, וכן נבוכדנצר ושאר המלכים שבאו עמו והחריבו את בית המקדש, לא נשאר בארץ ישראל וכולם חזרו למקומם, דלאו אתריה איהו כי אינו מקומה, לכן הגם שנתישבו גרים רבים בארץ ישראל, אינם אומה שלימה, ואין ישובם נחשב לשוב שיגרום שליטת הקליפות.

ואי תימא, אי הכי הואיל ולא יכיל התיא קליפה תקיפא לשלטא בההוא דוכתא קדישא ואם תאמר, אם כן הואיל שהקליפה החזקה התיא אינה יכולה לשלוט במקום הקדוש ההוא, אמאי קיימא חרוב למה ארץ ישראל עומדת חרבה, דהא חרבה לא הוי בעלמא אלא מסטרא דהתיא קליפה תקיפא שהרי אין שום חורבן בעולם אלא מצד הקליפה החזקה התיא.

ומתוך אלא ודאי פד אתחרב לא אתחרב אלא מההוא סטרא אלא ודאי כשנחרבה ארץ ישראל לא נחרבה אלא מכח הסטרא אחרא, בשעתא דאסתים למוחא בשעה שסתמה הקליפה את המוח שהוא קדושת האויר שבפתח הגדול הנ"ל, וקדשא בריה הוא עבד דלא תשלוט התיא קליפה תקיפא על ההוא דוכתא והקב"ה עשה שלא תשלוט הקליפה החזקה התיא על ארץ ישראל, וגרש את הקליפות אחר שהלקו את ישראל וענשו אותם כדי רשעתם, וכד דחה לון לישראל מניה וכשהקליפה דחתה את ישראל מארץ ישראל, או התיא אתהדרת קליפה התיא חזרה למקומה, ואתפתחת כמלקדמין ונפתח הפתח כמקודם, ובגין דעמא קדישא לא הוה תמן ולפי שגם הקדוש בני ישראל לא היו שם בארץ ישראל כי הלכו בגלות, חפאי על ההוא פתיחו חופאה קלישא דפרוכתא קדישא (י"ג מ"ב) כסה על הפתח ההוא כסוי דק של פרוכת קדושה, לנטרא ההוא אתר דלא יסתום ליה התיא קליפה תקיפא כדי לשמור מקום ההוא שלא יסתום אותו הקליפה החזקה התיא, ואחיד בכל סטרוי וכסוי הפרוכת התיא אוחו ותופס בכל צדדי ארץ ישראל לשמור, והנה זו הפרוכת היא כח אמצעי להבדיל בין הקדוש והחיצון ועושה גבול לחיצונים שלא יגשו אל הקדוש.

ואמר עוד כי למהי רבות קדשא על ארעא כמלקדמין לא יכיל שיהיה שפע משחת קדש על ארץ ישראל כמקודם לא היה יכול להיות, דהא ההוא חופאה קלישא אחיד דלא יחות לתתא כי כסוי הרק ההוא אחז ועכב את השפע שלא ירד למטה, כי סגולתו למצמץ את השפע, דהא עמא קדישא לאו תמן לפי שעם הקדוש בני ישראל אינם שם, ועל דא לא אתבני חרוב מיומא דאתחריבו ועל כן לא נבנה החורבן מיום שנחרב הארץ. לשלטא התיא קליפה תקיפא לא יכלא וגם לשלוט הקליפה החזקה התיא אינה יכולה, דהא ההוא חופאה קלישא אחיד ביה בכל סטרוי בההוא פתיחו דלא תשלוט תמן כי הכסוי הרק ההוא אוחו בכל צדדי פתיחת הפתח לשמור את ארץ ישראל כדי שלא תשלוט שם הקליפה, ולא יסתום את המוח שהוא אור הקדוש שבפתח ההוא, המכוסה בההוא חופאה דפרוכתא קלישא בכסוי של פרוכת הרקה התיא, דאיהו מגו משיכו דפרוכתא קדישא דלעילא שהוא נמשך מתוך המשכת הפרוכת הקדוש של מעלה שבהיכל קדש קדישם, דנטיר ההוא אתר שהוא שומר מקום ההוא מאחית החיצונים.

ומוסיף ואמר כי ובגין כך כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא ולכן כל אלו הנשמות של שאר האומות הדרים בארץ ישראל שנשמתם משלש קליפות הטמאות, פד נפקין מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי לון לבר כשיוצאות מזה העולם לא מקבל אותם אויר ארץ ישראל בפתח העליון ודחה אותם לחוץ, ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגלין והולכות ושטות ומתגלגלות בכמה גלגלים, עד דנפקי מכל ארעא קדישא עד שיוצאות מכל ארץ הקדושה, וסחרן לסטרייהו במסאבו דהון וסובבות עד שמגיעות לשורש הטמא שלהם. וכל אינון נשמתין דישאל דנפקין תמן וכל אלו הנשמות של ישראל שיוצאות שם בארץ ישראל, סלקין, וההוא חופאה קלישא מקבלא לון, ועאלין לקדושה עלאה הם עולות, וכסוי הרק ההוא מקבל אותן ונכנסות לקדושה העליונה, בגין דכל זינא אזלא לזיניה לפי שכל מין הולך למינו, הנשמות ישראל הולכות לקדושה, ונשמות הגוים לטומאה. ואמר עוד כי ונשמתיהון דישאל דנפקי לבר מארעא ברשותא דהתיא קליפה תקיפא נשמותיהם של ישראל שיצאו בחוץ לארץ ברשות של הקליפה החזקה התיא, אשר שם האויר טמא ומלא גלוים, אלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתא היא הולכת וסובבת ומתגלגלת בטורה גדול, עד שחוזרת למקומה לארץ ישראל, ועאלת לאתר דאתחזי לה ונכנסת למקום הראוי לה.

זכאה חולקיה מאן דנשמתיה נפקא ברשו קדישא אשרי חלקו מי שנשמתו יצאה ברשות הקדושה, בההוא פתיחו דארעא קדישא בפתיחה התיא של ארץ הקדושה. ואמר כי מאן דנשמתיה נפקת בארעא קדישא מי שנשמתו יוצאת בארץ הקדושה, אי אתקבר בההוא יומא, לא שלטא עליה רוחא מסאבא כלל אם נקבר ביום ההוא, אין רוח הטומאה שולט עליו כלל, (אמנם טומאת מת והלכותיו אינן בטלות ממנו, כי היא סוד וזהמת אדה"ר שנדבקה בכשר ועצמות של כל אדם), ועל דא כתיב בצלביא ועל זה כתוב באדם שחייב סקילה ותולין אותו על עץ פי קבור תקברנו ביום ההוא, ולא תטמא את אדמתך וטעם הדבר בגין דבלייא אתיהיב רשו לרוח מסאבא למשטא לפי שבליה ניתן רשות לרוח הטומאה לשוטט באויר העולם, ואף על גב דאתיהיב לון רשו ואף על פי שניתן להם רשות לשוטט בליה, אבל לא עאלין בארעא קדישא אינם נכנסים בארץ הקדושה, בר אי אשכחן תמן מנא לאעלא ביה רק אם מוצאים שם כלי, כלומר גוף מת, ליכנס בו.

^ה ספר פרס רמונים להרמ"ק שם כה ע"ש באמצע פ"ב שצין לזוהר תרומה קמא. הנ"ל א"פ שבאמת הזוהר הנ"ל מתחיל בדף קמ: כמו שצין מוהר"ן

לו פרס רמונים שער כה פרק ב ע"ש שמעתיק את הזוהר הנ"ל ואח"כ כתב – וכל דבריו מבוארים וזכים והם הכרח עצום וביאור רחב אל ענייננו שאין בא"י קליפה כלל שלא יצטרכו לעבור דרך הקליפות ח"ו. וכן נשמתן של רשעים ר"ל רשעי האומות הן מתגלגלות לחוץ כדכתיב (ש"א כה כט) ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. כי שער השמים ליכנס אל הקדושה הוא א"י ומפני זה אין נבואה שורה אלא בא"י. ואין תשובה מנבואת יחזקאל שהיתה בחוצה לארץ שכבר תרצו רז"ל (ג). ואין תשובה מענין דור המדבר כי אויר א"י היה הולך עמהם דאי לא תימא הכי איך היו אוכלין קדשים בחוץ לארץ אלא שהאויר והרקיעים והשמים והחלונות והשרים כלם היו נוסעים עם השכינה שהיתה נוסעת עמהם (ד)

עוד ע"ש לפני כן שמעתיק זוהר ויקהל דף רט. ואח"כ כותב – ודבריו מבוארים וממנו יראה כדפירשנו כי על ארץ ישראל אין דבר סיבוב אפילו אמה כי אם הרקיע המתעלה למעלה לקבל מתחת כסא הכבוד. ודבר זה לא נשאר לנו ספק כי כל העליונים היורדים מן השמים או העולים כלם עולים ויורדים דרך ארץ ישראל. וזהו שאמר הכתוב (בראשית כח יז) וזה שער השמים והכונה שער ליכנס. מה שאין כן בשאר מקומות שיש קליפות מבדילות ומחיצות. סכות בענן לך כו' (איכה ג מד) ח"ו. ואויר ארץ העמים מטמא. ואויר א"י מטהר ואוירא דא"י מחכים. כי אין הקליפות שולטות בה כלל.

לו מקדש מלך זוהר ויקהל רט: הובא בטוב הארץ

לח חסד לאברהם – מעין ג – נהר ב – והנה כשירדה שכינה לישראל בסוד המשכן, ונתחזקה אותה הקליפה בידיה וסתמה המעבר בחוץ תוקף עוונות הדורות הקודמים, שהם אותם הנשמות שנתגלגלו ונתקנו ונתלבשו בישראל כאשר נבאר במקום אחר בס"ד, ואמרה הרי אלו ריחקו בעוונם סתימת פתחי הקדושה והאיך תרד להם שכינה מופשטת, אין ראוי שתרד אלא בהתלבשות דרך החוצה כדרך התלבשה בצאתה בגלות שתתלבש בד' קליפות שהם וארא והנה רוח סערה בא מן הצפון, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו סביב,

עולות התפלות להקב"ה. ומבואר שם שבזמן חורבן הבית, העוונות סתמו/ו את הפתח לזמן החורבן ומיד נפתח, אבל כיון שישראל גלו משם נשאר שם מכסה דק, וזה מ"ש מה שכתוב שם בזהר פריסא קלישא שנפרס על הפתח.

ומבאר רבנו שעפ"י הסוד המבואר בזהר הנ"ל הפריסה קלישה הנ"ל הוא בחי' הירא שמים הנ"ל דהיינו צדיק ירא שמים/מא¹ שחולק על צדיק האמת, שהוא בחי' פריסא קלישא דהיינו שהוא לא חומה ולא קיר אלא פרוכת הפרוסה על הפתח שבקל אפשר לעבור אותה ורק נדמית למסך שמונע את הכניסה. כי מי שלא פוגם את מוחו לא נכנסים דברי החולק באזניו (תורה ה' אות ד) דהיינו שכל המבואר לעיל על ארץ ישראל, מבאר רבנו על המניעות להתקרב לצדיק, כי הצדיק בחי' שמים (תורה קיד/ב²) והוא בחי' שער השמים בבחי' כי כל בשמים ובארץ שנאמר עליו. וכיון שהעוונות גרמו חציצה ביננו לשמים, לכן כל הפתחים להתקרב לצדיק בכל המידות נסתמו ורק מדת האמונה שהיא בחי' ארץ ישראל (כמבואר בתורה ז/מ³) נשאר פתוח, אבל ברוב העוונות נסתם גם הפתח הזה כדי להפיל מהאמונה את מי של ראוי להתקרב, ומיד אח"כ נפתח פתח האמונה, אבל הונח בתוכו פרוכת דקה פריסא קלישה, דהיינו צדיק ירא שמים שחולק על הצדיק האמת, ואזי מי שמוחו פגום, נכנסים דברי הירא שמים באזניו ומתרחק מהצדיק. כי הפריסא קלישא הוא פרוכת דהיינו צדיק ירא שמים שמדבר בזה על הצדיק ומפריך כל דבור טוב שאומרים על הצדיק, ומשתדל להרחיק ממנו את אנשיו/מ⁴. וכמבואר גם בתורה ה' אות ד/מ⁵ שהמחלוקת שבין

ומתוכה וגו', בתוך אלו הקליפות תתלבש השכינה בדרתה אליהם למטה, ולזה עמד זכות הקדמונים ורחמי של הקדוש ברוך הוא זכות אבותינו הקדושים, ונפתח הפתח ונשברו הקליפות כולם ונעשה שם פרצה ופתח שתעבור הקדושה דרך החיצונים ותאיר לישראל ותשרה עליהם בלי שום לבוש חיצוני כלל ומסך מבדיל כלל וכזה מאלו החיצונים: ופרצה זו נפרצה אז במדבר נוכח מושב בני ישראל והלכה עמהם על ראשם עד שעמדה כנגד כל ארץ ישראל ד' מאות פרסה, והוא מתחלת גבול ארץ ישראל עד קצהו מצד אחד נקרא גבולו/ו ומצד השני נקרא מגדו/ו, ומאלו התחומין כל מה שבין גבולו/ו ועד מגדו/ו אין שום קליפה ומחיצה כלל בין פתח היכל לבנת הספיר לארץ ישראל הקדושה הזאת, אלא אותו האויר ירד מיד ומאיר בלי התלבשות כלל בד' קליפות שהם סוד הכתרים החיצונים, ומצד בחינה זו נאמר שארץ ישראל קדושה ואויר ארץ ישראל קדוש משא"כ ארץ העמים שעפרה טמא ואוירה טמא, והנכנס אליה קרוב מאד להכשל.

^ט טוב הארץ (ד"ה והרב המקובל האלקי מוהר"ר משה קורדויר) – וכתב שם וחלק א"י עולה נקי ובר עד כסא הכבוד ופתח היכל הספיר מכוונת כנגדה, וכו'.... ואור המלכות המשתרבת מכסא הכבוד דרך ההיכלות ושוכן בא"י בסוד סתר המדרגה הזאת.

^כ חסד לאברהם – מעין ג – נהר ג – דע מה שאמרנו שא"י נתונה תחת שער השמים, ר"ל תחת חלון שבאמצעות כיפת השמים, וחלון זה הוא מרובע והוא צר מלמעלה ורחב מלמטה, ושיעורו מלמעלה ת"ק אמה על ת"ק אמה כשיעור כמות בית המקדש כי בית המקדש כולו ניתן תחת החלון, ובאמצעות עוביו של חלון הכיפה כשיעור עיר הקודש ירושלים, ושיעור כמות החלון מלמטה ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה כשיעור ארץ ישראל וכל ארץ ישראל תחתיו, ושהיה יורד השפע מלמעלה דרך צינור מלכות ה' ספירות מעולם האופנים, היה יורד דרך ישרה עד חלון הכיפה הנזכר, ויורד על בית המקדש ומבית המקדש מתפשט על כל ארץ ישראל, וכשרבו הפריצים בבית המקדש ראשון מהבל מדברי לשון הרע ורכילות וניבולות הפה גרם העון ונתגשם אותו הבל ונתעבה ונעשה דמות ענן עבה, והתחיל להסגיר מעט מעט סביבות שפתי החלון עד שביום ט' באב נסגר כולו ונפסק השפע ונחרב הבית. ותכף ומיד לאחר שנחרב הבית הקב"ה פתח את החלון והוריד את עולם האופנים וצמצם מלכות עולם האופנים בתוך החלון כדי שלא יסגר עוד, ולעולם פתח זה לא יסתם אלא דוקא בעת החרבן שניתן רשות אל החיצונים ליכנס לארץ להחריב בית המקדש כנזכר, ומיד נתגרשו משם, ויש כיסוי ומסך פרוכת סביב לארץ ישראל שהיא שומרת הגבולים האלו שלא תתפשט הקליפה ומגרש כל זר מתוכה, ואפילו שארץ ישראל חרבה ושמה מפעולת החיצונים הזאת שהיא בעל החרבן, עם כל זה אינה שולטת בארץ ישראל אלא החריבה ונתגרשה ועמדה ארץ ישראל אפילו בעת חורבנה נקייה וברה מאין זר בתוכה:

^{מא} ירא שמים דייקא כמבואר בגמ' מי שיש בו יראת שמים דברי נשמעים. עיין תורה א' תנינא אות ו' שמי שזוכה ליראת שמים שלימה אזי דבריו נשמעים כמבואר בברכות דף ו: ואזי יש לו תאוה של התמנות, אבל ההתמנות גורמת לו להפסיד את השפעת הנובאה. ועי"ש פל"ח אות ח' שמבאר שזה הטעם שקרח ועדתו נקראו אנשי שם, לומר מה גרם להם לחלוק על משה, שבתחילה היו במדרגה גבוהה מאד של יראת שמים ואזי נתאוו להתמנות ואזי נפלו למחלוקת על הצדיק האמת.

^{מב} תורה קיד – ... וזה המכסה שמים בעבים, שמים הוא בחינת הצדיק, על שם אש ומים, הינו אהבה ויראה, ועל שם זה נקרא הצדיק שמים. וזה המכסה שמים בעבים, מלשון עביות וגשמיות, שמכסה את הצדיק בעביות וקשיות, שמקשיין וחולקין עליו. ועל ידי כסוי המחלקת והקשיות האלו, המכין לארץ מטר, כי על ידי זה יוכל להמשיך שפע בלי קטרוג כנ"ל:

^{מג} תורה ז – ועקר אמונה, בחינת תפלה, בחינת נסים, אינו אלא בארץ ישראל, כמו שכתוב (תהלים ל"ז): "שכן ארץ ורעה אמונה". ושם עקר עליות התפלות, כמו שכתוב (בראשית כ"ח): "וזה שער השמים".

^{מד} ליקוטי תפילות ח"א תפילה פו – מלא רחמים רחם עלינו וצוה ברחמיך לבטל ולגרש כל הנטורי תרעא וכל השומרים העומדים על הפתח ותסלק גם הפרוכתא קלישא מן הפתח, באפן שייכל לנסה כל הרוצה לנסה ותתן בלב כל הצדיקים והפשרים ויראי שמים, שלא יהיה ביניהם שום מחלוקת פלל ולא יהיה נמשך מהם חס ושלום שום מניעה ועפוב ובלבול מלהתקרב לנקדת האמת, שהוא הצדיק האמת השף לנן כפי שרש נשמותינו:

^{מה} עיין תורה ה' אות ד' – ותאמין, פי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים, אין זה אלא כדי שיגרשו סטריין אחרנין, וזה פרוש (משלי ט"ו): "אין שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין" לשון תלונה ומריבה. כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים תדע, שזה משמיעין אותך תוכחה, על שפגמת בטפי מחך, שעל זה נאמר (משלי ב): "כל באיה לא ישובון, ולא ישגו ארחות חיים", שאתה דבוק בסטרא דמותא, בחינת חמץ, בחינת ירד גבריאל וכו', ותדע שנעץ קנה, הינו חכמות חיצוניות נעוצים בים חכמתך, ובדאי אם לא היה נפגם מחך, לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקים, ואין המריבה אלא בשבילך, כדי שתשוב ממנות לחיים, מחמץ למצה, מחיית

הצדיקים הן כדי להרחיק מהצדיק את מי שאינו ראוי כי רק מי שמוחו פגום נכנסים דברי מחלוקת באזניו. וכמבואר שם בזוהר בעניין ארץ ישראל שאחרי החרבן אזי התפלות למיעל א"א לעלות אי אפשר להן בגלל הפריסא קלישא הנ"ל וגם מאידך יש בזה טוב שע"ז הקליפה של העוונות א"א לה להתפשט על הפתח של האמונה הנ"ל ולסוגרו לגמרי מחמת הפריסא קלישא שנמצאת בתוך הפתח ע"ש בזוהר הנ"ל ובע"ח [מ"ו] ובע"ח [מ"ו]. והוא ממש מ"ש מה שכתוב לעיל בענין הירא שמים, ודוק היטב ותבין נפלאות שע"י המסך החלש של מניעות שעושה הירא שמים, לא יכולות רבוי העוונות לגרום למניעות גדולות יותר שיסתום לגמרי גם את שער האמונה, דהיינו שיהיה סגור ונעלם לגמרי מאנשיו (עיין בהקדמה שביארנו עפ"י תורה רמא).

וגם עיין בספר טוב הארץ [מ"ח] לרבי נתן שפירא זצ"ל, בתחילתו, מה שמבאר במעלת ארץ ישראל ששם מדבר ג"כ מענין א"י, והבן הדבר היטב לדמות מילתא למילתא, דהיינו את מה שמבואר שם על ארץ ישראל בגלות, למה שמבואר לעיל קושי ההתקרבות לצדיק אמת כי הכל אחד עם הנ"ל:

עד כאן ביאור חברותא לתורה קנב

*

מאמר בעניין המחלוקת

כבר היו דברים מעולם !!

כבר היה מעשה נורא לפני 3332 שנה בשנת ב' אלפים תמט לבריאה, שברגע אחד הסתלקו מאתים חמישים אדמו"רים, ראשי סנהדרין, גדולי הדור, מנהיגי כל קהילות ישראל, כולם ברגע אחד נעלמו. והעולם שם, וכל בני ישראל משתוממים, והלומי רעם, כשמתגלה להם האמת בפנים. אותו אחד שעד עכשיו כל גדולי ישראל^{מ"ו} אמרו עליו משוגע/י, נואף תועה ומתעה, חשוד על עריות, עד שכל ישראל קינאו לנשותיהם ממנו ואסרו עליהם להתייחד עמו, עד שהוכרח לצאת מהמחנה כמבואר בסנהדרין קי. והזהירו שלא להתפתות אחר "פוקד העקרית" הלזה וכו'/נא.

לה"א, ותשוב מיראה רעה, מקול פגום, מחכמה פגומה ליראה טובה, לקול טוב, לחכמה טובה. וכשתשמר את מחף מבחינת חמץ, שלא יהיה אטום.

^{מ"ו} עיין ע"פ שער טג פ"ב ד"ה וכנגד א"י ובית לחם יהודה שם (והבא בטוב הארץ תפוח תשס"ט ע"ב ו' הערה 21)

^{מ"ז} עץ חיים שער מג פרק ב – וכנגד א"י יש פתחי הרקיעים כנוצר פרשה ויקהל (דר"א ע"ב) ודף רט:ו. ובסיום שער ההוא, יש פתח א' הנקרא מגדו"ן. אך באמצע השער ההוא שהוא נגד א"י יש פתח גדולה, וסביב פתח ההוא יש ע' שערים, שמשם נזונין ע' אומות, מתמצית פתח ההוא. ובאותו פתח יש פרוכת דקדושה, דלא שביק לסט"א שיוזנו משם, כנוצר פרשה תרומה קמ"א. והוא לבוש ג"כ אלא שהוא קדוש, לכן אין הקדושה מתגלית בזמ"ז. וגם הפתח הזה הוא באמצע הרקיע ונשפע אח"כ לארץ התחתונה דרך פתח ההוא.

בית לחם יהודה – ד"ה דלא שביק לסט"א שיוזנו משם – לפי שלאחר החרבן נתגברו הע' שרים של אומ"ה ועברו ונכנסו בתוך התרין אלפין אמין ונכנסו גם במקדש עצמו כמשה"ה כי ראתה גוים באו מקדשה ומדאגה פן ח"ו יזנו משפע העובר בשער גבילון עצמו לכן הושמה פרוכת אחת דקה עשויה כמין קנה חלול בנקב השער של גבילון מראש השער שהוא בעליונו של הרקיע עד סיום השער שמסתיים בסוף עובי הרקיע כדי שכאשר יעבור השפע דרך השער יהיה מלובש ומעוטף בפרוכת ההיא מכל הצדדים ולא שביק לסט"א שיוזנו משם:

^{מ"ח} מוה"ב המקובל רבי נתן שפירא. [במהדו' שנת תס"ד דף ה: במהדו' תרנ"א דף ה: במהדו' תשס"א ע"ב] ועיין חסד לאברהם מעין א' נהר כה ופעין ג' נהר ג'.

^{מ"ט} עיין דברי יואל חלק ח' פרשת קרח דף טו שכתב – ועובדא ידענא שא"ז הייטב לב ולה"ה שמע מוקינו הישמח משה ולל"ה, שאמר לו שהוא נתגלגל בעה"ז פעם הג', פעם אחת ה' בדור המדבר, ואמר שכל ראשי סנהדראות עמדו בשיטתו של קרח, ורק ההמון עם ה' עם משה רבינו, ושאל אותו הייטב לב באיזה צד עמד הוא ז"ל, השיב שהוא עמד בפני עצמו לא עם משה ולא עם קרח, שאלו הייטב לב היתכן לעשות כך נגד משה רבינו, השיבו שאתה לא היית יודע את קרח, אילו היית מכיר אותו לא היית שואל כך ע"כ. עכ"פ היוצא לנו מזה שקרח ה' איש קדוש וצדיק אמת אלא שטעה בדבר כמ"ש הארי' הק'. שכיון שראה מה יהי' בעתיד שיהיה כהן גדול חשב להקדים הזמן של עולם התיקון בימיו, וזה היה טעותו.

^{נ'} עפרש"י דברים א' יב הקדים משה לצאת אמרו מה ראה לצאת שמא אינו שפוי בתוך ביתו. איחר לצאת אמרו יושב ויועץ עליכם עצות רעות.

ומתרוצצים כמשוגעים, מה עושים ישמרנו הקל?
היתכן שלזה האדם רוצה הקב"ה שנתבטל?
האם כך נראה מנהיג בישראל??

וכבר אמרו חז"ל¹⁹ מה שהיה הוא שיהיה ר"ת משה. היה משה ויהיה משה, ומה שעשו אז, יעשו לו שוב. רואים בכל דור אע"פ שהזקירו הראשונים בלי סוף על רעת המחלוקת וזה לשון הרמב"ם באגרת המוסר המפורסמת ששלח לבנו – אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והממון ומה נשאר עוד. ראיתי לבנים השחירו, ופחות נפחתו, ומשפחות נספחו, ושרים הוסרו מגדולתם, ועיירות גדולות נתערערו, וקיבוצים נפרדו, וחסידיים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, ונכבדים נקלו ונתבזו בסבת המחלקת. נביאים נבאו, וחכמים חכמו, ופילוסופים חפשו, ויספו לספר רעת המחלקת, ולא הגיעו לתכליתה. לכן שנאו אותו ונוסו מפניו, והתרחקו מכל אוהביו וגואליו ורעיו. וגם אל כל שאר בשרכם אוהב מדינים התנכרו ורחקו קרבתם פן תספו בכל חטאתם. עד כאן לשונו.

אף על פי כן הוא נגע שנמצא ומתעורר בכל דור גדולים וקטנים נסחפים לתוכה ונכווים ממנה כמו שכתב בעל הכלי יקר זי"ע בספרו 'עוללות אפרים' וחקל ד' פירוש אגדות ריב"ח מאמר יג) שהסוחר הראה לריב"ח שבני קרח לא מתו עדיין, כי בכל דור ודור נמצאו אנשים כמותם שהם אנשי מחלוקת ואנשי קנאה, ורודפים אחר הכבוד, וזהו שהראה לו 'תרי בזעי' כי שני מידות אלו הקנאה והכבוד בוקעים בקיעות בעם ה', וגורם תמיד שיהיו מחולקים ופרודים, ואינם באגודה אחת. ואפילו השלמים שבנו נכשלים בשני מידות אלו, וזהו שהראה לו 'קוטרא דנפקא מבינייהו' והוא אש המחלוקת וענן הפורענות. 'שקל גבבא דעמרא וכו', רמז שאפילו השלם שבינינו הנמשל לצמר נקי מכל חטא, 'ומשוי במיא' מלחלוחית מי התורה והמצוה, וכשהוא נכנס בשני בקיעים אלו הוא נכווה ונחרך. כי כולם נכשלים באש המחלוקת.

ועיין ספר פרקי היכלות רבתי פרק לג א' ואשאל מה אותות שיעשה מנחם בן עמיאל ויאמר אלי מטטרו"ן ומיכאל, שנה קודם שבוע אחת משגר הקדוש ברוך הוא שליח לישראל בבטח בשלחה בדיצה בעליצה ובעליזה. הוא דור עני שאין לו זכות אלא עומדין ומתריזין כנגדם ומבזין אותם בשוקים וברחובות שקורין לסטים ומשומדים ואומרים עליו דברים שאין האוזן יכולה לשמוע:

ב- באותו שעה אמר כך הקדוש ברוך הוא, עדין לא שעבדו שעבודין, הן מבקשין יותר, מיד הקדוש ברוך הוא כועס וחובש למשיח שמנה שנים מצומצמות, כנגד שמונת ימי מילה, מה תינוק זה שמנה ימים שלא נימול אינו ראוי לבא בקהל, אף אותם שנים שמישח נחבש הקדוש ברוך הוא מסתיר פניו ממנו:

ג- שוב נותן הקדוש ברוך הוא פתחון פה לישראל עליו ביותר ואומר זה לזה תדעו שאותו אדם תועה היה והיה (מרעה) [מתעה] את ישראל כלום חבש פרעה את משה ששליח זה חבשוהו:

ד- בשנה הראשונה שהוא נחבש היו מכריזין עליו בכל עיירות ישראל ומתכנסין עליו גבורי תורה וגבורי פרנסה וקושרין עליו קנוניטיא ומחבלין עליו את מראהו שנאמר (ישעיה נב יד) כן משחת מאיש מראהו ואין רבים עליו אלא ישני עפר שנאמר (דניאל יב ג) ורבים מישיני עפר יקיצו והיו מתי עולם אומרים זה לזה שמא עבר סברנו ובטל, יוצא בת קול ואומר אל תראו ובזכותו אתם עומדים:

הרי שחז"ל התנבאו שעם כל ההזהרות על הפסד והסכנה שבמחלוקת אעפ"כ לא יועיל ובכל דור יהיו שיחזיקו זאת למצווה רבתי, בדיוק כמו שהיה במחלוקת הראשונה על משה²⁰, שלא למדו מהמחלוקת על אברהם²¹ ועל יוסף הצדיק, ועל דוד המלך²², וגם את ירמיהו הנביא חשדו באשת איש ובזונה כמבואר בבא קמא טז: כך

¹⁹ [במדבר טז ד] וישמע משה ויפול על פניו בסנהדרין קי. ובמדרש שנפל כיון חשדוהו באשת איש. וראיתי (גליון ענג שבת קרח סט) בשם ספר כסף צרוף שכתב מצאתי כתוב כאשר עלה משה למרום כל המלאכים נתקנאו בו כמ"ש בשבת פט. ולבסוף נעשו לו אוהבים וכ"א מסר לו מתנה ואף מלאך המוות מסר לו סוד הקטרת וכיון שירד משה פגש מלאך אחד וא"ל תן לי גם אתה מתנה כמו שנתנו חבריך ואמר לו יש לי עשב שאני ממונה עליו שמועיל להריון ולקח משה ממנו ובא למחנה והכריזו כל עקרה שתבוא אליו ונתן להן מאותו עשב ונפקדו ועל זה אמרו דתן ואבירים הרי כמה שנים היו תחת בעליהן ולא הועיל ומשבאו למשה הואיל ע"כ חשדוהו באשת איש.

²⁰ עיין עץ הדעת טוב למהרח"ו – פרשת ויחי – עד כי יבא שילה הוא משיח בן יוסף ששילה בחלקו עומדת. גם ירמוז אל משה שהוא בגימטריא שיל"ה וכמו שהודעתניך כי גואל הראשון הוא האחרון ובסוד מה שהיה הוא שיהיה הוא שיהיה משיח וכנזכר ברעיא מהימנא בפרשת משפטים עד כי יבא שילה דא הוא משה בגימ' דאיהו עתיד למיתי עם מלכא משיחא.

²¹ עיין קדושין לג: הביטו אחרי משה ואמרו כמה עבים שוקיו וצווארו שמן הכל משלנו

²² עיין לק"ה סימני בהמה טהורה ד' ל' – שבכל הדורות דווקא על הצדיק הגדול שבדור ברו שקרים ורדיפות. ובלק"ה קרחה וכתובת קעקע ג' יא שחלקו על משה רבנו וישעיה הנביא וירמיהו הנביא וכו'.

²³ כמבואר בב"מ נט. – שהיו מבזים על מעשה בת שבע. כמ"ש "קרעו ולא דמו" שכל כך קרעו אותו בביזיונות ושפכו דמו עד שלא נשאר בו דם.

ומבואר שם שאין להם חלק לעולם הבא. וזה אע"פ שבאמת כל מי שהכיר יחוסו של דוד לא הצליח להבין כיצד כזה יחוס משוקץ נעשה למלך עליהם. ראשיתו מצער בהולדת מואב מלוט ובתו הפחות צנועה דייקא ושקראה לבנה על שם אביה. ומעשה יהודה ותמר שנדמה לזנות כשהולידו את פרץ. ומבואר בשער הפסוקים שער ואונן נתגלגלו בסוד היבום של תמר בפרץ וזרח. נמצא שפרץ שממנו יצא זרע משיח (רות ד' יח) הוא ער אותיות רע שהקב"ה המיתו בגלל מעשיו הרעים. ורות היא נכדתו של בלק הרשע, גרה מואבית, ממואב הנ"ל

לא ילמדו מכל המחלוקות שהיו מעולם בכל הדורות. כגון הראב"ד על הרמב"ם. והגר"א על בעש"ט. ועל בעל התניא¹¹, את רבנו רדפו, ושמונה עשרה פעמים העידו עליו עדויות שקר של מעשים רעים¹². ורבי יעקב עמדין על רבי יהונתן איבשיץ. וגם את הבערדיטשער רב רדפו מאד. וגם את הרמח"ל רדפו (כמבואר בספר אגרות רמח"ל ובני דורי הוצאת דביר) וטענו עליו שבתאי וחשדוהו באשת איש, ועשו עליו חרם ואת ספריו ציוו לשרוף בספרי מינים, ורצו להרגו. את רבי זושא מאניפולי החזיקו בחייו למשוגע¹³. על רבי אהרן הגדול מקרלין אמרו שעבר עבירה של אשת איש, ושראוהו מתנדנד עם פרוצה בגן העיר¹⁴. ועל המאור עינים מטשרנוביל תלמיד הבעש"ט העידו עליו שחוטא עם גויות¹⁵. וכיוב"ז דברו על הרבה צדיקים עצומים דייקא. האם זה לא מספיק כדי לרעוד מפחד כשעולה בדעתו לחלוק על משהו?

ובפרט שכבר נתן לנו רבי יהונתן איבשיץ סימן מובהק למחלוקת לשם שמים עיין יערות דבש ח"ב דרוש ח"א¹⁶ שמחלוקת שאין בה אהבה לצד השני היא לא לשם שמים, כי מחלוקת לשם שמים היא רק כשחולקים על דעתו של הצד השני, אבל לא על האדם עצמו, וממילא כל מחלוקת מצומצמת רק לאותו עניין שחולקים עליו. אבל אין שנאה ולא איבה ביניהם.

וא"כ הדברים פשוטים להכיר מחלוקת שלא לשם שמים, ואיך יתכן שכל כך רבים מצטרפים למחלוקת שאין בה את הסימנים שהיא לשם שמים???

אבל כל כך סוחפת המחלוקת, שאפילו חסידי ברסלב, שרבנו ציוה לעשות התבודדות וחשבון נפש בכל יום ועוד חזר ולימד אותנו פעמים רבות על כך שצדיק גדול לא נראה צדיק כלפי חוץ (עיין תורה רמג ותורה קמ). וע"כ נקרא כושי כי מעשיו משונים כעורו של כושי (מועד קטן טז:). וכמו שאמרו על רבנו בעצמו ועל מוהר"ת דברים שאין האוץ יכולה לשמוע, והתירו דמם, כך יאמרו על הגואל, שבהחלט אפשר שהוא יהיה הגנני¹⁷. המשוגע כמבואר במעשה מז' בעטלערס יום שני. וראה בחיי מוהר"ן סימן תב שמשה רבנו בכונה עשה שיחלקו עליו ויחשדו בו. ובספר המדות (ערך אמת אות ל') שאיש אמת נדמה למי שרחוק מהאמת לשוטה.

זו כוחה הנורא של מחלוקת כמו מערבולת שסוחפת בלחץ חברתי ונעשית לבית חרושת של שמועות שלא היו ולא נבראו, וכולם מאמינים כי ברית כרותה ללשון הרע שתתקבל, ומודעזעים עד עמקי נשמתם מהמעשים הנוראים שהבית חרושת שלהם המציא.

שגם נאסרו לבא בקהל ישראל, ועדיין לא נפסק אם מואבית כן מותרת לבא בקהל. ועל כן בהולדת ישי את דוד נסתפק אם הוא מותר לבא בקהל לכן פרש מאשתו הישראלית והתכוין לשפחתו, שהערימה עליו והודיעה לאשתו שבאה תחתיה, ונולד דוד שעד ששמואל הנביא משחו למלך, כולם החזיקוהו לממזר. והאמת ארבה מרוב קדושת זרעו היה מוכרח להעלים מהסט"א באופן כזה מכוער את הולדת זרעו של משיח דייקא, כיוון שמשיח יהיה המיוחד בתיקון הברית כמבואר בתורה לב תנינא, העלים הקב"ה את הולדת זרעו בכל הדורות בדרך של העלמה גדולה שנדמית לפגם הברית דייקא.

¹¹ אגרות בעל התניא אגרת ח. שהעידו עליו ועל תלמידיו שמלעיגים על דברי חז"ל ולא שומרים תורה ומצוות ועשו עליהם חרם על סמך עדויות בלי שהדיינים חקרו ובדקו בעצמם אם זה נכון. (פלא עליון 14)

¹² ככבי אור (משך הנחל עמ' שנב) ובעל התורה תמימה בספרו מקור ברוך ח"ג עמ' תרכו כתב שחשדו את רבי נחמן שהוא מכת הש"צ ושאר משיחי שקר שהיו בדורות הקודמים. ועיין ח"מ רסב שאמרו על רבינו שאין כאן ממצע או שהוא צדיק גדול או רשע גדול (פלא עליון 24)

¹³ שיש"ק א' תרכד. רבי לוי יצחק זצ"ל בשם רבי שמואל שפירא (בקלטת 1 מתוך 70, דקה 1.30)

¹⁴ אמרי אש דף שמא. ומאורי אש עמ' צו. (פלא עליון 14)

¹⁵ בן לאשרי למוהר"י הוברמן. (פלא עליון 14)

¹⁶ יערות דבש - ח"ב דרוש ח - והנה יש לדייק באמרו איזו היא מחלוקת שהיא לש"ש, ומה שאלה הרבה מחלוקות שהם לש"ש, וגם קשה הדיוקים, דקאמר כגון מחלוקת שמאי והלל משמע הא זולת דוגמא הלזו אינה לש"ש, ואחר כך קאמר שלא לש"ש מחלוקת קרח ועדתו, משמע זולת זה הכל לש"ש, וקשיא אהדרי. אבל בעו"ה כל מחלוקת, תהיה מה שתהיה, היצר הרע מפתה ואומר שהיא לשם שמים, ולמצוה גדולה להכניע בוגדים ולשבר זרוע רמה וכהנה דברים רבים. כללו של דבר אין לך מחלוקת שאין יצר הרע מפתה ואומר שכל הכונה לשם שמים, וחי' לומר על מחלוקת שהיא שלא לש"ש, רק א"כ במה יודע איפוא האמת אם היא באמת לשם שמים או לא:

בזאת יודע, אי המחולקים ובעלי ריבות - זולת הדבר שחלקו בו ומנגדים זה לזה - הם אוהבים גמורים בלב ונפש, וזה אות שמחולקתם לשם שמים, אבל אם אויבים ונוטרים שנאה זה לזה על ידי מחלוקת, זהו שלא לשם שמים, ויחיצב השטן בתוכם, וזהו הסימן מסרו לנו חכמי משנה, איזו היא מחלוקת שהיא לש"ש, כי בכל מחלוקת אומרים שהיא לש"ש, אמרו כמחלוקת שמאי והלל, שאהבו זה את זה וכבדו זה את זה הנאהבים ונעימים, זהו אות שמחולקתם לשם שמים, אבל כמחלוקת קרח ועדתו, שהיו נוטרים איבה ושנאה וכמעט יסקלוהו למשה וכדומה, זו היא שלא לשם שמים, כי למעלה אהבה ואיש אל אחותו, וזהו לאות נאמן בכל מחלוקת להבין אם היא לשם שמים או לא:

¹⁷ עיין שער הגלגולים הק' יח יסוד דו"א נקרא גנני שזורע את הגן, ומי שזוכה לרוח מיסוד דאצילות נקרא איש אלקים בעלה דמטרוניתא, צדיק מושל יראת אלקים. חזכה לזה ע"י לימוד תורת הנגלה לשמה. ואם לומד סוד לשמה זוכה לנשמה. ובזמן החורבן נתפרדו ז"ן והגן העליון אינו זורע גינתו בנשמות חדשות (אלא היא נזרעת מספיחין על ידו כמבואר בבית לחם יהודה שער לד פ"א) ולפ"ז קצת מובן שנאבד הגנני מהמלכות וכיון שאין זיווג אין דעת והאמת נעדרת וממילא מי שעדיין יש בו אמת נדמה למשוגע. ומי שמכיר את הרב רואה בחוש שאינו עושה דבר עד שיקבל רמו עם לעשות ואם לחדול במה שכבר עושה. וזה תכלית הדעת והאמת וממילא נדמה למשוגע ולא יציב, למי שמחפש זאת.

אעפ"כ בכל פעם נדמה שכאלה מעשים נוראים עוד לא נעשו, והפעם היא מחלוקת לשם שמים טהורה, ואנו הגיבורים שמקיימים לא תגורו מפני איש. אבל באמת הכל הבל ורעות רוח וכנ"ל כבר היו דברים כאלה ממש מעולם, כמו שמספרים/20 על רבי ישראל מוולודניק שהיה צדיק נורא וגאון עצום שכבר מילדותו נקרא העילוי מקאלטענע ובעל מופת ופועל ישועות יודע נסתרות וקורא מחשבות וכו'. ורק כיוון שנהג לעשות דברים משונים ומוזרים, חלקו עליו ורדפוהו ורבים החזיקו אותו לעם הארץ שעושה מופתים. ופעם שאלו אותו על דרכו המוזרה מדוע מביא על עצמו מחלוקת וביזוי ת"ח וצדיק, וענה להם שבפרשת תרומה כתוב שהמנורה שבהיכל היתה "כולה מקשה אחת זהב טהור", רמז שאדם שכולו מוקשה תדע לך שהוא זהב טהור.

ונראה שרבנו כבר רמז לזה כמבואר בשיש"ק ח"ב סימן נח – שאמר: "מרוב הקושיות הרבות שפוקשים עלי בני העולם, שוב אין קשה לי כלל".

והביאור נראה כי צדיק שהולך בתלם אפשר לשאול מדוע יוצא מהתלם לפעמים, וגם זה צריך זהירות גדולה, אבל צדיק שכל דרכו אינה מובנת, עד שכולו קושיה אחת גדולה, זה סימן שהוא הרבה למעלה מההשגה שלנו, ואין להקשות עליו שום קושיא. והיום כולם מחזיקים את רבי ישראל דב מוולעדניק בעל השארית ישראל לצדיק עצום וספרו מקובל כאחד מספרי החסידות החשובים.

וכדברי מוהרנ"ת שמזהיר בלק"ה (ברכת הריח ד' אות לג) שכל הצדיקים הגדולים ובפרט אלה שעסקו בקרוב רחוקים בדורם חלקו עליהם, ורק כשנסתלקו חזרו להאמין בהם, וחזרו לחלוק על הצדיק שקם תחתיהם. וגם על משיח יחלקו וירדפו ויבוזהו וביזיונות שאין האזן יכולה לשמוע כנ"ל.

וכמבואר היטב בתורה זו, תורה קנב, שהעוונות שלנו נעשים ענן של הסתרה על הצדיק עד שהן סיבה שהוא יעלם מאיתנו לגמרי והקב"ה מניח ירא שמים שישמור הפתח שלא יסגר ע"י שהירא שמים חולק על הצדיק. ורק ע"י מסירות נפש לסבול ביזיונות גדולים אפשר להתגבר על המניעות ולהתקרב אליו.

²⁰ וכן כותב הרב יוסף ברגר בנו של האדמו"ר משקולין (בגליון פנינים תשעט) על רבי ישראל דב מוולעדניק בעל הספר שארית ישראל, וזה לשונו שם – מכל רחבי אוקראינה רוסיה וליטא נהרו אליו כל איש צר ומצוק וכל מר נפש גם ממי שאינם בני ברית ומכל סוגי המועקות: עגונות, תחלואים, חשוכי בנים, גניבות, דוחק הפרנסה והפריץ המעיק. החיים באו אליו וגם מן המתים. הברכות היו מסורות בידו, כל היוצא מפיו נעשה ודבר אחד מדבריו לא שב אחר, ללא כל הגבלות מדרכי העולם והטבע. ולא רק מברכותיו צמחו הישועות, ולא רק מדברים שגורים ומקובלים, אלא גם מ"סגולות" בלתי שגרתיות לחלוטין.

גלוי עיניים היה רבינו ולפניו נגלו כל תעלומות, מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש. כשעוברת בהמה ליד חלון ביתנו – אמר פעם – יכולים אנו להכיר עליה ולהבחין את כל המעשים שעשה בעל הבהמה מיום לידתו ועד עצם היום הזה! ואין צריך לומר שלא פחות מזה ראה בפניהם של הבאים אליו, כפי שהודיע כמה פעמים בדברי תורתו על לשון רז"ל "בפני נכתב ובפני נחתם", שכל עוונותיו של האדם רשומים, כתובים וחתומים על פניו. לרבים מן הפונים אליו בעת צרתם, גילה רבינו מהו העוון שבעטיו באה עליהם אותה צרה. גילוי עוונות לא היתה עבורו עבודה אקראית ומזדמנת בעלמא, וניכר שהחזרה בתשובה עמדה בראש מעייניו, רבים הם עד למאד הסיפורים הממחישים את דרכו זו, הן באלו שנכנסו אליו לקבלת עצה וברכה והן באלו שהוא עצמו יצא אליהם לבית מדרשו וגילה עונם כדיבור ישיר אליהם, או ב"שיחה בעלמא" שירדה חזרי בטן, והחוטא עצמו היה מגלה את חטאיו ומתנפל לפניו לקבלת התשובה...

הסיפורים אודות רבינו אינם מסתירים כלל את העובדה שרבים התנגדו לדרכו. ואכן, כך דרכה של "מוזרות" שהיא מקנה אויבים לבעליה. פעם כשנשאל על דרכו המוזרה השיב הרי בפרשת תרומה כתוב "כולה מקשה אחת זהב טהור" הפירוש הוא שאדם שכל הנהגתו מוקשה – תדע לך שהוא זהב טהור...

גם כשגילה חטאיהם של הבאים אליו, עשה זאת לפעמים תוך תפיסת מלים מדרכי אותו אדם, והסבתם בדרך "מוזרה" לגילוי עוונות, כן מוזרות היו תנועותיו, וכאלו היו גם ניגוניו, ואף בדברי תורתו היה מקום לבעל דין למצוא דרשות "מוזרות" בהיפוך הפשט והאותיות – עד כדי כך שמתנגדיו הוציאו עליו לעו שאין הוא למדן וסתם אדם שנהיה לבעל מופת... ומעשה היה אצל הרה"ק בעל הצמח צדק זי"ע שסיפרו לפניו על איש פשוט שלפתע פתאום הפך ל"בעל מופת". פתח הרבי ספר שו"ת הרשב"א, והראה להם שמי שאינו למדן הרי זה מן הנמנע שיהיה בעל רוח הקודש. אמרו לו: הנה הוילעדניקער?! השיב להם: לא! לא! הוילעדניקער הוא גאון! ואף סיפר מעשה שהיה נוכח בה: פעם אחת למד הוילעדניקער גמרא מסכת ביצה, והיה חסר שם דף אחד, ולקח וכתב בעל פה כל הדף עם פירוש רש"י ותוספות אות באות.

